

198337

VSEM DINOSOVIM
NEKDANJIM IN SEDANJIM
DELAVCEM IN DELAVKAM!
V NOVEM LETU 1983
VAM ŽELIMO VELIKO
DELOVNIH USPEHOV,
DA BOMO SKUPNO
Z DRUGIMI DELAVCI
JUGOSLAVIJE
HITREJE PREMAGALI
SEDANJE TEŽAVE
IN KMALU PRIŠLI
NA BOLJ SIGURNO POT
NAPREDKA, SREČE IN
BLAGOSTANJA.
OBENEM VAM V NOVEM LETU
ŽELIMO VELIKO OSEBNE SREČE
TER ZDRAVJA, MOČI IN VOLJE
ZA BOJ, KI NAJ V LJUDEH
PORAJA VSE VEČ TAKŠNIH
MORALNO-ETIČNIH VREDNOT,
KI SO BILE NA NAJVIŠJI RAVNI
V ČASU NAŠE NARODNO-
OSVOBODILNE VOJNE?

V NOVO LETO 1983!

Z vetošnjim letom zaključujemo drugo leto srednjeročnega planskega obdobja 1980–1985, hkrati pa že 5. poslovno leto samoupravne organiziranosti dveh temeljnih organizacij in delovne skupnosti skupnih služb kot skladno celoto DO DINOS, ki je pomembna predstavnic dejavnosti sekundarnih surovin, ne le v gospodarstvu SR Slovenije ampak na celotnem področju SFRJ, kakor tudi na področju mednarodnega poslovanja.

Na vseh področjih dela smo v letu 1982 kljub izjemno oteženim gospodarskim razmeram dosegli še vedno dobre poslovne rezultate, hkrati pa tudi družbeno-ekonomske in samoupravne uspehe, ki so se potrjevali predvsem v delovni prizadevnosti in v doslednem izvajanju programov družbenopolitičnih organizacij, čeprav smo se morali lotiti tudi razreševanja medsebojnih delovnih odnosov.

Iz leta v leto je delo družbenopolitičnih organizacij na ravni celotne delovne organizacije boljše. Bilo je veliko sej in sprejetih veliko izvršilnih sklepov, ki jih tudi dosledno izvajamo, ob vedno večjem poudarku odgovornosti in delovne discipline.

Uspešno delo naše delovne organizacije je plod kolektivnega dela, torej vseh, ki smo s svojim delom prispevali svoj delež za izpolnitev planskih obveznosti in za vedno večje količine zbranih koristnih odpadkov. V letošnjem poslovnem letu bomo pripravili že več kot 180.000 ton sekundarnih surovin za potrebe gospodarstva, predvsem v SR Sloveniji. Prvič bomo dosegli tudi izjemno vrednostno realizacijo, in sicer 2.000 mio din, kljub temu, da moramo upoštevati vpliv inflacije. Tak prihodek nam bo zagotavljal dobro osnovo za nadaljnji razvoj v tem srednjeročnem obdobju. Tudi v letu 1982 smo za korak dalje v kakovostnejšem pristopu zbiranja koristnih odpadkov, njihove priprave in izdelave v vedno bolj zahtevne vložke sekundarnih surovin. Leto 1982 je bilo leto težjih gospodarskih razmer in že drugo leto izvajanja gospodarske stabilizacije, leto, ko smo morali uravnovešati vse gospodarske tokove našega združenega dela.

Zaključeno poslovno leto pomeni prelomnico v načinu porabe družbenih sredstev, je leto, ko se nadaljuje svetovno politična, energetska in surovinska kriza, hkrati pa je tudi leto, ko je bilo po letu 1965, sprejetih največ ukrepov za uravnovešanje našega gospodarskega in družbenopolitičnega življenja. Prav zato se moramo tudi v letu 1983 boriti za nadaljnji razvoj samoupravnih in družbenoekonomskih odnosov, kakor tudi za delitev dela in odgovornosti za opravljeno delo in zaupane naloge.

Poslovno, ekonomsko in družbenopolitično delo teče, zato je potrebna usmeritev tudi za naprej. Predvsem moramo odgovorno voditi tekočo poslovno politiko do potrošnje družbenih sredstev tudi v poslovnem letu, ki je pred nami. Izvajati moramo vsa določila temeljev planov srednjeročnega obdobja, saj nam do danes ni bilo potrebno spreminjati samoupravnega sporazuma o temeljih planov na ravni delovne organizacije, kar pomeni, da so bili letni plani za leto 1981 in 1982 zelo realno postavljeni in uresničeni.

Želim, da bi nadaljevali z delom, ki se je izoblikovali že v sedanjem srednjeročnem obdobju, z delitvijo dela, ki se je predvsem v prvih dveh letih pokazalo kot koristna delovna in kadrovska naložba. Hkrati pa nam to pomeni, da bomo tudi v prihodnje nadaljevali z že začrtanim razvojem, ki pomeni vedno več novih tehnoloških postopkov za pripravo sekundarnih surovin.

TOZD Priprava odpadnih surovin, TOZD Regeneracija tekstila in delovna skupnost skupnih služb bi morali v nasled-

njem letu pomeniti bolj zaključeno celovitost delovne organizacije Dinos. Morali bi razviti novo in boljšo notranjo organiziranost DO, saj bo to narekovala potreba novih družbeno-ekonomskih odnosov razvoja dejavnosti sekundarnih surovin znotraj SR Slovenije in v okviru pristojnosti Gospodarske zbornice Slovenije.

V naslednjem poslovnem letu moramo še večjo pozornost nameniti izvedbi nadaljnega dopolnjevanja nagrajevanja po delu in sprejeti boljše merila svobodne menjave dela med temeljnima organizacijama in delovno skupnostjo skupnih služb.

V letu 1983 se bomo morali še bolje povezati s krajevnimi skupnostmi in komunalnimi organizacijami, več pozornosti pa bomo morali nameniti tudi boljši poslovnosti na katerikoli ravni delovanja, bodisi v skladišču, poslovalnici, obratu, TOZD ali v DO.

V TOZD Priprava odpadnih surovin je ves razvoj v letu 1983 usmerjen v začetek gradnje predelovalnega centra mesta Ljubljana v industrijski coni BP–8, na Črnučah, v širjenje odkupa mreže in v vedno večjo in sodobnejšo tehnologijo za pripravo jeklenih odpadkov, papirnih odpadkov in boljšemu izplenu surovin za slovensko gospodarstvo na bazi odpadkov barvnih kovin.

V TOZD Regeneracija tekstila pa smo v poslovnem letu 1982 pridobili novo proizvodno linijo. Tako bomo lahko nadaljevali z aktivnostjo v dohodkovno oziroma samoupravno povezanostjo v DO Tekstilka, v novo organizacijsko tvorbo regeneracije koristnih tekstilnih odpadkov, predvsem za področje mesta Ljubljana pa tudi širše, medtem ko bodo v TO Bohova v letu 1983 pristopili k modernizaciji oziroma posodobitvi skladiščnih prostorov za skladiščenje tekstilnih odpadkov in gotovih izdelkov tekstilne galanterije.

Ob izteku poslovnega leta 1982 se zahvaljujem vsem delavcem našega združenega dela, kakor tudi strokovnim sodelavcem za trud in sodelovanje, za dobre poslovne uspehe v letu 1982, pa čeprav ni bilo vedno vse na najboljši ravni.

Vsem, ki združujejo svoje delo v katerikoli organizacijski obliki naše delovne organizacije, njihovim družinam in najdražjim želim srečno, zdravo in uspešno novo leto 1983.

Direktor DO DINOS
Vladimir Kralj, dipl. oec.

SINDIKAT

SESTAVNI DEL SAMOUPRAVLJANJA

Po uvedbi samoupravljanja so nekateri že začeli odpisovati sindikat. Govorili so, da delavci sami upravljajo, to je odločajo o svojem dohodku in o vseh drugih pomembnejših zadevah, zato je sindikat odveč, ali pa naj se ukvarja s čim drugim in ne s tem, kar spada k samoupravljanju.

Seveda niso imeli prav.

Sindikat bo še zelo dolgo potreben delavcem — tudi v popolnoma razvitih samoupravnih razmerah, kajti z ničemer ni mogoče zapolniti vrzeli, ki bi nastala, če bi ne imeli razredne družbenopolitične organizacije, katere člani so vsi delavci.

Glede na politični in gospodarski trenutek sem globoko prepričan, da bo vloga sindikata dobila nove razsežnosti, kajti ekonomski dejavniki v krajni vzročno posledični zvezi nujno vplivajo na socialni položaj delavca. Čas, ko je bil sindikat lahko tudi samo „servis“ za razvedrilo je minil, ker je minilo obdobje gospodarskega razcveta. V obdobju upadanja gospodarske rasti, pa bo sindikat moral postati nekompromisni borec za vsakodnevne socialno eksistenčne pravice delavcev.

Sindikat bo moral imeti kritičen pogled na družbeno-ekonomska gibanja, tako v okviru DO kot tudi preko delegatskega sistema na urejanje zadev, ki se tičejo delavca, vse do zvezne skupščine. V bodoče si ne bo mogel nihče privoščiti, na primer vzpostavljanja novih delitvenih razmerij za delitev sredstev za osebne dohodke med poslovalnicami v enem TOZD, ne da bi o rezultatih dela komisije seznanil vse osnovne organizacije sindikata in na tej osnovi dobil njihovo mnenje.

Skratka, v kolektivu se ne sme zgoditi mimo sindikata nič, kar je pomembnega za delavce. Le sindikat, kateri bo na tem vztrajal bo imel zaupanje delavcev in bo sposoben reševati tekoče probleme v okviru lastne organiziranosti.

Tudi na področju urejanja širših družbenih zadev v okviru SRS in SFRJ se mora stalno slišati glas delavcev, saj odločitve višjih forumov tudi niso vedno popolne. Primer za to so na primer interventni zakoni. Imajo dve pomanjkljivosti, ki se ne skladata v celoti s sistemom samoupravne socialistične demokracije. Prva stran problema je v tem, da vsi ti „paketi“ zakonov bazirajo na povprečju. Za povprečja pa v sindikatih že dolgo govorimo, da so sovražniki delavcev. Druga stran problema pa je v „hitrem postopku“ sprejemanja teh zakonov. Tu je veliko vprašanje o demokratičnosti sprejemanja.

Ob tem se človek spomni Leninovih besed, da po uspešni proletarski revoluciji, lahko začne ogrožati njene pridobitve lastna birokracija. Delavci smo se vedno zavzemali za poenostavitev vseh oblik sistemskih reševanj odprtih zadev, toda nikoli se ne bomo strinjali, da jih v našem imenu rešujejo bodisi birokratske ali tehnokratske sile družbe. Pa se v celoti zavedamo težavnega položaja v katerem se verjetno celo mora kdaj improvizirati, da bi bili čimbolj akcijski in se kar najhitreje prilagodili izhodiščem dolgoročnega programa gospodarske stabilizacije, toda to ne more postati pravilo.

Daleč od resnice pa bi bil, če bi trdil, da so taki problemi samo pri nas v DO ali samo v Jugoslovanski skupnosti. Upadanje gospodarske aktivnosti je v danem trenutku svetovni pojav, pa je tudi zaradi tega situacija dosti bolj kritična.

Kaj je pravzaprav bistveni predznak sveta v danem trenutku? Ekonomska recesija, teorija strahu in nemoč organizacije združenih narodov. Ni potrebno biti zgodovinar, da ugotoviš, da so se z vsemi vojnama, katere so bile sicer zavite v razne religiozne ali politične ideologije, skrivali ekonomski interesi. Tako je tudi danes. Mnogi menijo, da do svetovne kataklizme ne pride le zaradi strahu, ki ga povzročajo ogromni arsenali jedrskega orožja. Toda menim, da je ta teorija šibka, kajti strah doseže v svojem razvoju neko najvišjo točko, ter se nato spremeni v blaznost. Vse bolj prevladujoč pomen dobiva oborožena sila.

Najbolj žalostno pa je dejstvo, da tudi v okviru OZN večina miroljubnega človeštva ni več v stanju učinkovito ukrepati proti razvoju in širjenju militarizma. „Morda bo nekoč, nekdo na neki točki v časovni dimenziji, postavil na piedestal pred palačo organizacije združenih narodov veliko skulpturo iz atomskega prahu, nežive materije in fosilov v obliki solze, katera bo simbolizirala neko epoho, v kateri so mračne sile premagale razum človeštva.“

Pred nami je novo leto s tem pa tudi čas, ko bomo postavljali v vseh oblikah sindikalnega organiziranja programe dela za predstoječe obdobje. Ti programi naj bodo predvsem življenjski in naj izražajo težnjo po raz-

reševanju pristnih problemov delavcev. Kajti le take, ki so dejansko prilagojene vašim družbeno-ekonomskim odnosom bomo lahko realizirali in z njihovo uresničitvijo tudi spreminjali razmere v svojem delovnem okolju. Programa dela samo zato, da bi ga imeli na papirju ne potrebujemo, potrebujemo pa delo in krepitev akcijske enotnosti, kajti le združeni, organizirani ter s poenotenim stališčem bomo učinkoviti.

Leto, ki je pred nami ne bo lahko, toda ne more pa zopet biti tako težko, da družbeno-ekonomskega položaja našega delavca ne bi mogli obvladovati, če bomo dosledno izvajali planirano poslovno politiko delovne organizacije.

V letošnjem letu smo imeli tudi dovolj različnih konfliktnih situacij, ki so bile delno tudi objektivno pogojene, pa se moramo zato v vseh sredinah organizirati tako, da bo možnosti zanje čim manj. Predpogoj za dobro poslovanje so dobri odnosi, ti pa morajo temeljiti na obojestranskem zaupanju.

Vsakdo, kdor namenoma ali iz koristoljubja ali drugačnih osebnih interesov razbija enotnost kolektiva ruši ogrodje našega stabilizacijskega programa, in je evidentno na proti-razrednih pozicijah. Vsak tak pojav je potrebno analizirati, in reševati na strokovno sociološko primeren način, da se ne razširi in ne ustvarja neugodnih posledic, tako za posameznika kot delovno organizacijo v celoti. Ni prav, če pozabljamo, da je cilj socializma sreča človeka.

Dovolite mi, da izkoristim to priložnost in zaželim vsem delavcem naše delovne organizacije v letu 1983, kar največ delovnih uspehov, pristnih in poglobljenih tovariških odnosov ter osebne sreče.

Predsednik konference
sindikata DO
Ivan Peternel

POMEN DEJAVNOSTI

SEKUNDARNIH SUROVIN

Dne 24. 11. 1982 je bil v kabinetu predsednika predsedništva Gospodarske zbornice Jugoslavije, Straše Hristova, sestanek o pomenu dejavnosti sekundarnih surovin v SFRJ, s predlogom za realizacijo vseh dosedanjih dogovorov za napredek delovanja naše dejavnosti. Sestanka so se udeležili direktor poslovnega združenja INOT, predsednik koordinacijskega odbora in predsednik Skupščine splošnega združenja INOT. Sestanek je sklical predsednik Straša Hristov in ga je tudi osebno vodil.

Predstavniki naše dejavnosti so podrobno seznanili tovariša Hristova s problematiko v dejavnosti sekundarnih surovin v zvezi z organizirano v zemanju, uvajanju sodobnejše reciklaže, s prometom in uporabnostjo sekundarnih surovin, z davčno politiko, zakonodajnim postopkom v zvezi z registracijo dejavnosti in drugimi pomembnimi vprašanji iz dela in poslovanja delovnih organizacij, ki so vključene v poslovno združenje INOT. Predvsem pa je bilo poudarjeno naslednje:

– Potrebno je boljše sodelovanje vseh institucij znotraj jugoslovanske zbornice z INOT glede vseh vprašanj, ki izhajajo iz bilančnih podatkov sekundarnih surovin, sprejetih planskih obveznosti in analiz, da se začne voditi enotna jugoslovanska evidenca o zbranih in uporabljenih sekundarnih surovinah;

– Zaradi vedno večjega pomanjkanja primarnih surovin in velikega uvoza tako primarnih kot tudi sekundarnih surovin je potrebno izvajati boljše koordinacijo dela za napredek dejavnosti sekundarnih surovin znotraj celotnega delovnega mehanizma gospodarske zbornice Jugoslavije, predvsem zato, da se dokončno uresniči določilo uredbe o enotni klasifikaciji dejavnosti sekundarnih suro-

vin, ki naj bi sodila v področje industrije in rudarstva gospodarstva SFRJ;

– V vseh splošnih združenjih Gospodarske zbornice je potrebno izdelati količinske, kakor tudi vrednostne bilance vseh proizvodov, da se lahko ugotovi pravilno količinsko nastajanje in uporaba sekundarnih surovin za proizvodnjo;

– Zaradi neprimerne dosežane razvojne politike organizacij članic ONOTA in zaradi še vedno slabo razvite mreže zbiranja sekundarnih surovin je primerno, da se koristi sedanji obseg proizvodnih zmogljivosti za pravo sekundarnih surovin,

preden se sprejemajo odločitve o novih proizvodnih zmogljivostih;

– Potrebno bo smotrnejše urediti odobritev vseh novih lokacij za razširitev odkupne mreže na vseh regionalnih gospodarskih zbornicah širrom po SFRJ, ker ima sedaj dejavnost sekundarnih surovin neprimeren položaj v primerjavi z drugimi dejavnostmi gospodarstva pri delovanju lokacij;

– Davčno politiko, ki je v pristojnosti republik in pokrajin bo potrebno uskladiti na ravni SFRJ, kakor tudi, da vsi zbiralci ne bodo več plačevali davka na zbrane količine uporabnih odpadkov;

– Pri zbiranju uporabnih odpadkov, kakor tudi pri prodaji sekundarnih surovin je potrebno posebej izpostaviti enotnost jugoslovanskega tržišča, ker današnja praksa prikazuje točno nasprotno delovanje, in sicer, da je zaprt v okvir regionalnih meja.

Tovariš Straša Hristov je zelo pozitivno ocenil dosežanje aktivnost in napore delovanja splošnega združenja INOT, v katerega so vključene vse organizacije združenega dela dejavnosti sekundarnih surovin, razen SOZD-a Inos, ki deluje pretežno na področju SR Srbije, s tem da je posebej izpostavil, da je naše poslovno združenje tudi po zakonu o združenem delu poklicano poiskati in uveljaviti nove metode reševanja uspešnosti napredovanja dejavnosti sekundarnih surovin in da samo neposredno zahteva sodelovanje z gospodarsko zbornico Jugoslavije, ki bo izvajala neposredne naloge, izhajajoče iz delovanja dejavnosti sekundarnih surovin.

V zaključkih razgovora je poudaril, da bodo vsa vprašanja, ki so bila predmet sestanka, posebej obravnavana na vseh sekretariatih splošnih združenj, predvsem pa v združenju črne in barvne metalurgije, papirne in tekstilne industrije ter da bodo vsa vključena v programe aktivnosti skupnega mehanizma, ki je danes upravno in samoupravno organiziran v okviru gospodarske zbornice Jugoslavije.

Vladimir Kralj

PLANA ZA L. 1983

Predlagani plan upošteva interne planske dokumente za obdobje – 1981–1985, Resolucijo za leto 1983 in doslej znane in pričakovane pogoje gospodarjenja v letu 1983. Premalo je znan Dogovor, ki bo urejal delitev dohodka in čistega dohodka v letu 1983, zato bo potrebno v letu 1983 napraviti rebalans plana oziroma spremeniti tiste dele plana, ki jih bo potrebno uskladiti z DOGOVOROM, ki bo veljal za leto 1983.

Če plan ne bomo uspeli prekoračiti, zlasti v pogledu pridobivanja dohodka in čistega dohodka, bodo OD realno zaostajali za OD v letu 1982 za najmanj 7–9%. Zato bo potrebno storiti vse, da bi načrtovane planske elemente dosegli oziroma presegli. To pa bo mogoče doseči le z dobro organizacijo dela, večjim izkoriščanjem proizvodnih kapacitet, smotno in učinkovito vodeno komercialno, investicijsko, finančno in kadrovsko politiko, stimulativnim nagrajevanjem, izobraževanjem, varstvom pri delu, reševanjem stanovanjskih in rekreativnih potreb delavcev in sploh vzpodbujanjem vseh vrst pobud, od tistih, ki so usmerjene v racionalizacijo delovnih postopkov (koristni predlogi racionalizacije, inovacije) do pobud v samoupravnem delegatskem in družbenopolitičnem sistemu, ki imajo za cilj zdrave medsebojne odnose in večji vpliv delavcev na dogajanja in tokove v reprodukcijskem procesu.

Tako naj v letu 1983 v TOZD POS pripravimo za uporabnike 192.000 ton raznih vrst odpadnih surovin vključno z repromaterialom kot dopolnilne dejavnosti, kar je za 3% več kot v letu 1982. Celoletnega prihodka naj bi dosegli za 2.562.455.000 din, kar je za 20% več, dohodka za 677.640.000 din, kar je za 22% več kot leta 1982.

V TOZD RET bomo pripravili za 3.060 ton raznih vrst

tekstilnih sekundarnih surovin v vrednosti 118.940.000 din, kar je za 22% več, in pri tem ustvarili dohodek za 41.975.000 din, kar je za 25% več. V začetku leta 1983 bo v Ljubljani začela s proizvodnjo tekstilna linija TEMAFa, od katere si lahko obetamo dobre poslovne rezultate.

V TOZD POS bomo vse načrtovane rezultate dosegli z enakim številom zaposlenih; v TOZD RET pa se bo zaradi povečanih kapacitet povečalo število zaposlenih za 4,7%.

V izvoz na ravni DO bo šlo preko 13.000 ton raznih vrst sekundarnih surovin in v skupni vrednosti 41.900.000 din, ki jih domači porabniki ne morejo predelati.

Posebne pomena je zlasti izvajanje investicijske politike, kjer načrtujemo za 234.974.000 din investicij v TOZD POS in za 20.207.000 din v TOZD RET. Program načrtovanih investicij v TOZD POS verjetno ne bo realiziran v celoti, če ne bo prišlo do začetka izgradnje BP–8. Potrebno bo vložiti precejšnje napore za njegovo realizacijo. Gospodarske naložbe so omejene in z načrtovano izgradnjo počitniških objektov na Pohorju ne bo mogoče začeti.

Za stanovanjske potrebe bo na razpolago 11.567.000 din, za kulturne, športne in rekreativne potrebe 250.000 din, za delovanje družbenopolitičnih organizacij in delegatskega sistema 540.000

din, za delovanje glasila DINOS najmanj 400.000 din, za delovanje LO in DSZ pa 1.096.000 din.

Sredstva za združevanje v poslovne partnerje bodo v letu 1983 močno omejena zaradi lastnih potreb v TOZD POS in TOZD RET in zaradi tega, ker ni mogoče računati z bančno udeležbo pri načrtovani izgradnji BP–8, kot smo predvidevali v srednjeročnih planskih dokumentih.

Sredstva za zavarovanje oseb in premoženja smo povečali za 2 do 3 krat, ker to narekuje potrebe.

Kakšne rezultate bomo dosegli, je v prvi vrsti odvisno

od pogojev gospodarjenja in skladnega razvoja vseh delov DO DINOS. Pričakovati je, da bodo v teh težkih časih prišle do izraza ustvarjalne sposobnosti in delovni polet naših delavcev.

Pričakovati je tudi, da bo predlagani dokument doživel v javni razpravi, na delnih zbiorih delavcev pripombe in spremembe, ki ga bodo v največji možni meri obogatile, da bo postal dokument, ki bo aktiviral vsakega delavca, da bo z ravnanjem v svojem neposrednem okolju prispeval svoj delež v okviru možnosti, da bi dosegli postavljene cilje.

JR

POHVALO ZASLUŽIJO...

Občinski svet Zveze pionirjev Ljubljana-Bežigrad je za osrednjo občinsko prirediteljo ob 40. letnici Zveze pionirjev Jugoslavije organiziral tekmovanje pionirjev-zgodovinarjev, v katerem so sodelovale ekipe devetih osnovnih šol občine Bežigrad.

Ekipe s po tremi člani so pismeno odgovarjale na vprašanja iz delovanja Zveze pionirjev v NOB in po osvoboditvi domovine. Vprašanj je bilo 35 in za vsak pravilen odgovor se je dobilo po 1 točko.

Eno vprašanje se je glasilo: Najpomembnejši nalogi pionirjev v času obnove domovine sta bili ..... (pol točke) in ..... (pol točke).

Prvi pravilni odgovor je UČENJE, drugi pa OBNO-

VA PORUŠENE DOMOVINE.

Ekipi osnovne šole DANILE KUMAR in MIRANA JARCA sta na prvo vprašanje odgovorili pravilno, na drugo pa sta napisali: ZBIRANJE ODPADNIH SUROVIN.

Čeprav sta ti dve ekipi za to vprašanje dobili samo po pol točke in mogoče prav zato nista prišli v finalno tekmovanje, zaslužita, da jima Dinosa da pohvalo za drugi del odgovora.

Se strinjate? Prav!

Ekipi iz osnovne šole Danile Kumar in Mirana Jarca! Izrekamo vam pohvalo za drugi del omenjenega vprašanja, za ostale pravilne odgovore pa vam čestitamo!

Stane Koman

SESTANEK

KOMUNISTOV DELAVCEV DSSS

Sredi meseca decembra je bil sestanek članov osnovne organizacije ZK DSSS, ki se ga je udeležilo 7 članov. Razpravljali so in dali politično oceno o zaposlovanju pripravnikov v naši delovni organizaciji, o zaposlovanju upokojencev in onih, ki imajo pogoje za upokojeitev, o štipendistih Dinosa, o reorganizaciji in kadrovanju finančno-računovodske službe ter o pogodbenem in nadurnem delu.

Razpravljali pa so tudi o statutarnih sklepih občinske konference ZK Ljubljana Bežigrad in v zvezi s tem tudi o pobudi za akcijsko povezovanje članov ZK v DO Dinos, ki jo je dal Ivan Peternel, vodja skladišča v Škofji Loki. O tem je tovariš Peternel napisal članek, ki smo ga pretekli mesec ob-

javili v našem glasilu. Njegova želja, da bi pripomogel k čimboljši organiziranosti komunistov v DInosu, je vsekako vredna pohvale.

Ivan Peternel je izhajal iz sklepa razširjene seje dveh naših osnovnih organizacij ZK, ki je bila 4. novembra letos v Ljubljani, sklepa, ki je zadolžil sekretarja osnovne organizacije ZK TOZD POS, da še letos organizira problemsko konferenco vseh članov ZK v Dinosu zaradi boljšega akcijskega povezovanja dela komunistov.

V članku se zavzema za ustanovitev stalne akcijske konference, ki naj bi jo sestavljali vsi člani ZK ali pa samo delegati osnovnih organizacij. Stalno konferenco naj bi vodilo predsedstvo.

Nekateri člani osnovne organizacije ZK DSSS so se v

razpravi zavzemali za uresničitev te pobude, to je za stalno akcijsko konferenco, toda brez predsedstva, medtem ko so bili drugi mnenja, da ni čutiti potrebe po stalni konferenci. Sedanji situaciji našega poslovanja naše aktivnosti in naših medsebojnih odnosov najbolj odgovarja takšna partijska organiziranost na ravni delovne organizacije, kot jo vsebuje sklep, sprejet na omenjeni razširjeni seji. To je sklic akcijske ali problemske konference vseh članov ZK v Dinosu, kadar se bo za tako konferenco pokazala potreba in da so sekretarji vseh 4 osnovnih organizacij ZK v Dinosu odgovorni in dolžni, da se skliče takšna konferenca.

Na podlagi statutarnega sklepa občinske konference ZK

pa se je tudi ugotovilo, da bi drugačna organiziranost na ravni delovne organizacije bila v nasprotju z omenjenim statutarnim sklepom. Stalna konferenca oziroma njeno predsedstvo pa bi se tudi lahko kaj kmalu spreverglo v forumsko delovanje. Forumsko delovanje pa je „rak rana“ delovanja komunistov, saj se je prav zaradi takih pojavov sprejelo stališče, da so vsi člani ZK odgovorni za stanje tam, kjer žive ali delajo, ne glede na to, kakšne so organizacijske oblike njihovega povezovanja.

Sicer pa bomo komunisti o naši organiziranosti lahko spregovorili tudi na naši prvi problemski konferenci, katere koordinator za sklic je Miha Srakar, sekretar osnovne organizacije ZK TOZD POS. Stane Koman

AKTIVNOSTI

GOSPODARSKE ZBORNICE NA PODROČJU VARSTVA OKOLJA IN UPORABI SEKUNDARNIH SUROVIN

Dne 14.12.1982 je bila v dnevnem redu 66. seje Izvršilnega odbora Gospodarske zbornice Slovenije, pod redno točko 3, prvič v pristojnosti najvišjega organa Gospodarske zbornice obravnavana problematika dejavnosti sekundarnih surovin in aktivnosti Gospodarske zbornice na področju varstva okolja in izrabe sekundarnih surovin. Po daljši razpravi, ki je trajala skoraj dve uri, so člani Izvršilnega odbora sprejeli naslednja stališča in sklepe v zvezi s podanim poročilom Komisije za varstvo okolja in odbora za sekundarne surovine:

1. Gospodarske zbornice in splošna združenja bodo pri obravnavi investicijskih namer in dajanju mnenj organizacijam združenega dela za nove naložbe, modernizacije in rekonstrukcije vztrajale za zagotavljanje takšnih proizvodnih procesov, ki bodo

dosledno upoštevali izvajanje zakonov s področja ravnanja z odpadki, varstva zraka, vode, zemlje in varstva pred hrupom.

2. Pri zbiranju, predelavi in uporabi sekundarnih surovin bomo, na osnovi samouprav-

nega sporazumevanja in dogovarjanja organizacij združenega dela zagotavljali kvalitetnejše: tehnologijo priprave sekundarnih surovin, racionalizacijo transporta, kot tudi skupno planiranje in razvoj z upoštevanjem specializacije dela ter večjo produktivnost dela.

Že sprejete samoupravne sporazume, ki urejajo poslovno sodelovanje pri prometu s sekundarnimi surovinami (jeklenimi odpadki, barvne kovine, odpadni papir, steklenice) med zbiralnimi organizacijami in porabniki sekundarnih surovin,

bomo v Odboru za sekundarne surovine z organizacijami združenega dela, izpopolnjevali in dopolnjevali še za druge sekundarne surovine ter za nadaljnji razvoj sodelovanja med komunalnimi in zbiralnimi organizacijami.

3. Na osnovi koncepta dolgoročnega razvoja zbiranja in predelave koristnih odpadkov, ter uporabe sekundarnih surovin bodo organizacije združenega dela, porabniki sekundarnih surovin, kot tudi zbiralne organizacije skupaj z raziskovalnimi

organizacijami, pripravile raziskovalne projekte in pri tem uporabljale že dognane raziskovalne dosežke.

4. V sodelovanju Odbora za sekundarne surovine in splošnega združenja za komunalno in stanovanjsko gospodarstvo bodo pripravljene strokovne smernice za tako ravnanje s komunalnimi odpadki, da bodo zagotovljeni ekonomski in tehnološki pogoji njihove predelave in uporabe (tako tudi proizvodnja strojev in naprav za varstvo okolja, naprav za sežig, itd.).

5. Pri obravnavi planov in programov vodnih območnih skupnosti se bodo gospodarske zbornice in splošna združenja, v sodelovanju z organizacijami združenega dela zavzemale za takšno sprejemanje programov, da se bodo združevana finančna sredstva uporabljala strogo namensko za varstvo voda in sanacije vodotokov, še posebej, da se bodo strogo namensko uporabljala tudi zbrana sredstva iz onesnaževanja voda, pri čemer pa se lahko izvzamejo oziroma vključijo ta sredstva samo za gradnjo čistilnih naprav in objektov za industrijske in komunalne odpadne vode.

6. Organizacije združenega dela komunalnega gospodarstva naj zagotavljajo izvajanje zakonov o varstvu voda, zraka in zemlje tako, da bodo v sodelovanju z družbenopolitičnimi skupnostmi in proizvodnimi organizacijami združenega dela z njihovega področja delovanja skupno pripravljale strokovne podlage za urejanje:

čiščenja komunalnih in industrijskih odpadnih voda v sodelovanju z vodnimi območnimi skupnostmi tako, da bo mogoče gošče uporabljati koristno v kmetijstvu, neposredno ali v sklopu s kompostom pridobljenim iz trdnih komunalnih odpadkov;

– odlagališča komunalnih trdnih odpadkov tako, da bodo ustrezno tehnično opremljena, da izcedne vode ne bodo vplivale negativno na vodotoke in podtalnice.

7. Da bi se zakonska določila o varstvu zraka pred onesnaževanjem dosledneje izpolnjevala daje Gospodarska zbornica Slovenije pobudo Izvršnemu svetu skupščine SR Slovenije, da njihove pristojne strokovne službe ugotovijo, v sodelovanju s strokovno službo zbornice, vzroke prepočasnega izvajanja zakona, še posebej na industrijskih poročjih SR Slovenije prve stopnje onesnaženosti ali pa da sporazumno določita znanstveno raziskovalno organizacijo, da to naredi. Zaradi zagotovitve humanih pogojev za delovnega človeka v bivalnem in delovnem okolju bodo organizacije združenega dela, še posebej pri uvajanju novih proizvodov in pri proizvodnih postopkih v organizacijah združenega dela, zagotavljale boljše pogoje proizvodnega dela z zmanjševanjem hrupa in vibracij in proizvodno takšnih naprav, strojev in objektov, da bo človek v bivalnem okolju čim bolj nemoten.

8. Da bi smiselno zagotovili izvajanje zakona o ravnanju z odpadki ter zakona o vodah, zakona o varstvu zraka in zakona o varstvu pred hrupom v naravnem in bivalnem okolju bo Gospodarska zbornica Slovenije, v skladu z interesi gospodarstva, dajala pobude za pospešitev priprav za izdelavo najnujnejših podzakonskih predpisov, kar naj poteka na osnovi stalnega sodelovanja med Gospodarsko zbornico Slovenije in Izvršnim svetom skupščine Slovenije oziroma ustreznimi republiškimi komiteji.

9. Gospodarska zbornica Slovenije daje pobudo za spremembo 110. člena do-

govora o temeljnih družbenega plana SRS za obdobje 1981–1985, ki naj glasi:

110. člen

Splošna zdrženja in gospodarske zbornice bodo pri obravnavi investicijskih namer in dajanju mnenj vztrajale, da OZD v investicijskih programih za nove naložbe in modernizacije ter rekonstrukcije, zagotovijo takšno zaokroženost tehnološkega procesa, da ne bo posebnih odpadkov oziroma, da zagotovijo njihovo nevtralizacijo. Pri tem bodo splošna združenja in gospodarske zbornice zahtevale predložitev dokazov, da ima OZD – investitor urejen postopek za nevtralizirane posebne odpadke na lokaciji, ki jo je določila pristojna družbenopolitična skupnost v skladu z zakonom o ravnanju z odpadki.

Splošna združenja bodo dala pobude in organizirala samoupravno sporazumevanje OZD – svojih članic za tehnološko in ekonomsko najustreznejše reševanje problemov posebnih odpadkov iz sedanjih tehnoloških procesov. OZD bodo v okviru splošnih združenj sprejele po enakih ali podobnih tehnoloških procesih skupne programe za postopno zaokroževanje tehnološkega pro-

cesa za ponovno predelavo. V primerih, ko ponovna predelava zaradi tehnoloških ali ekonomskih vzrokov ni možna, pa bodo OZD, v okviru splošnih združenj sprejele skupne programe za obdelavo posebnih odpadkov in ostankov iz ponovne predelave nekaterih posebnih odpadkov, tako da ne bodo nevarni za okolje.

10. Takoj naj se prične s postopkom za statusno ureditev delovanja odbora za sekundarne surovine, ki naj bi imel praktično enaka določila kot jih imajo vsa splošna združenja in bi tako postal sestavni del upravljalnega in samoupravnega mehanizma Gospodarske zbornice Slovenije z možnostjo tudi direktnega vključevanja v koordinacijski odbor predsedstva Gospodarske zbornice. S takšno pristojnostjo bo odbor za sekundarne surovine lahko dajal neposredna mnenja, soglasja in se vključeval v usklajevanje vseh postopkov za izvedbo bilančno usklajevalne politike dejavnosti sekundarnih surovin v SFRJ, predvsem v smislu povečanega količinskega zajemanja, širjenja odkupne mreže, kakor tudi usklajevanja razvojnih programov organizacij združenega dela, ki se ukvarjajo v SR Sloveniji z dejavnostjo sekundarnih surovin.

V.K.

SPREMEMBA BIVALIŠČA

Naš upokojenec Anton DEČMAN nam je sporočil, da se je iz Jesenic preselil v Čepļje št. 8, pošta Vransko. V Čepļjah sta z ženo kupila hišo in malo zemlje, tako da se sedaj ukvarjata s poljedelstvom, nekaj drobnice pa bosta še nabavila. Zlasti jima prija zrak, ki je na Vranskem bolj čist kot na Jesenicah. Pa tudi zdrava sta še kar.

Tovariš Dečman nas lepo pozdravlja, želi mnogo uspehov in srečno Novo leto 1983.

Hvala za sporočilo in lepe želje. Tudi mi želimo vama obema vse dobro, veliko zdravja in srečno Novo leto.

*V imenu bralcev –
uredništvo glasila*

ODPADKI- SEKUNDARNE SUROVINE

(nadaljevanje iz prejšnje številke)

Pretežen del odpadkov, ki nastaja v bazni in predelovalni industriji ter obrtni v rednem ciklusu proizvodnje ter nekateri ostali odpadki npr. odslužena vozila, ladje, lokomotive, vagoni, odslužena kovinska oprema proizvodnih obratov ter nekateri drugi odpadki, že danes predstavljajo uporaben odpadek, ki ga za to organizirane OZD predelujejo v visokovredno sekundarno surovino ali repromaterial.

Pri ravnanju z odpadki je potrebno torej upoštevati oziroma razlikovati:

- odpadke, ki se ponovno uporabljajo v proizvodnji, kjer nastajajo,
- odpadke, ki se po predelavi lahko uporabljajo kot sekundarna surovina v drugem proizvodnem procesu v isti ali drugi OZD
- odpadke, ki se ne morejo uporabiti in jih je potrebno začasno ali dokončno, nepredelane ali predelane, nevtralizirane, odložiti na določena mesta.

Odpadki, ki jih OZD ne more uporabiti, predstavljajo pa koristne odpadke oziroma sekundarne surovine so OZD dolžne sortirati, odlagati in hraniti tako, da jih je mogoče odprodati in naprej gospodarno koristiti. Zato sklepajo samoupravne sporazume in pogodbe z organizacijami, ki opravljajo dejavnost zbiranja, transporta in predelave odpadkov v sekundarne surovine. Te OZD, organizirane za predelavo uporabnih odpadkov v sekundarne surovine, so danes organizirane le za rokovanje z nekaterimi odpadki. Velik del

odpadkov, zlasti specifičnih za določen tehnološki proces še vedno pretežno nekontrolirano odlagamo in s tem povzročamo zastrupljanje našega okolja.

BORZA ODPADKOV

Pri Gospodarski zbornici Slovenije je organizirana Borza odpadkov, kateri so OZD dolžne ponuditi v rednih časovnih presledkih odpadke, o katerih menijo, da bi jih bilo mogoče porabiti v drugi OZD, vendar ker še ni izdelan register specifičnih odpadkov, je tudi uspeh Borze odpadkov kot institucije samo delen.

ZAKON O RAVNANJU Z ODPADKI

V SR Sloveniji smo med prvimi sprejeli Zakon o ravnanju z odpadki (Uradni list SRS, št. 8/78), vendar so podzakonski akti še vedno v izdelavi, kakor tudi pravilniki o ravnanju z odpadki v OZD. Šele sprejem teh podzakonskih dokumentov je porok za pravilnejše rokovanje z odpadki. Pomen organizacij, ki se ukvarjajo z zbiranjem, transportom in predelavo odpadkov v sekundarne surovine, je zlasti v

- smotrnem gospodarjenju z odpadnimi surovinami zaradi njihove ponovne uporabe,
- varovanju in ohranjanju naravnih virov in z delom pridobljenih vrednosti,
- čuvanju okolja pred onesnaževanjem.

Da postane odpadek sekundarna surovina, je potrebno vložiti precej dela in ener-

gije. Ob tem se moramo seveda vprašati, ali je vrednost vložene dela in energije potrošene za zbiranje, sortiranje in predelavo večja od vrednosti sekundarne surovine. Upoštevati moramo tudi strošek, ki nastane, če komunalna organizacija odpadek deponira na za to določeno mesto. Zgodi se tudi, da cena ni najpomembnejši faktor, ker je bolje imeti drago sekundarno surovino kot nič.

SORTIRANJE ODPADKOV

Pomemben strošek pri predelavi uporabnih odpadkov predstavlja faza sortiranja. S to operacijo ločimo različne vrste odpadkov, ki se pomešani med seboj ne dajo koristno uporabiti. Tako se npr. plastična embalaža za hranjenje pesticidov ali drugih strupov ne da koristno uporabiti. Pomešana med drugo plastiko se mora izločiti in uničiti po napotkih izdelovalca pesticida; staro železo kot jekleni vložek mora biti očiščeno primesi barvnih kovin svinca, cinka, kositra, emajla, ker vse te kovine ali snovi bistveno motijo tehnološki postopek, vplivajo pa tudi na kvaliteto končnega izdelka v taki meri, da je ta neuporaben. Samo 1 kg bakra v 1000 kg jeklenega vložka povzroči, da se pridobljeno lahko uporabi samo za izdelavo manj kvalitetnega betonskega železa.

KER PA SO ODPADKI NA IZVORU, PRI STROJU, V GOSPODINJSTVU, OBRTI, USTANOVI V GLAVNEM ŽE LOČENI, JIH TOREJ NE MEŠAJMO MED SEBOJ KER S TEM POVE-

ČUJEMO STROŠEK SORTIRANJA, TAKO V DELU KAKOR TUDI V PORABI ENERGIJE.

Ravno tako lahko veliko pripomoremo k znižanju stroškov transporta, če je odpadek že sortiran in pripravljen v obliki, ki zahteva najmanj prostora. Zavrženo kartonsko embalažo bomo poravnali ali raztrgali, steklenico razbili in bodobno.

JEKLENIH ODPADKOV JE NAJVEČ

Naša bazna in predelovalna industrija potrebuje vrsto sekundarnih surovin, največ pa jeklenega vložka, barvnih kovin in starega papirja. Te in druge sekundarne surovine nadomeščajo ne samo surovino iz primarnih virov (rudniki, barvna industrija), temveč tudi uvoz surovin ali repromaterialov. S sekundarnimi surovinami varčujemo devize. Povedati je potrebno tudi to, da del sekundarnih surovin, ki jih še ne predelujemo doma, izvažamo, ravno tako pa sekundarne surovine, ki jih ne zberemo dovolj, uvažamo. Pri uporabi sekundarnih surovin za proizvodnjo repromateriala je tudi manjša poraba energije, kakor pa iz primarnih surovin.

V letu 1981 smo v SR Sloveniji zbrali in predelali v sekundarno surovino:

jekleni odpadki	237.000 t
barvne kovine	18.800 t
papir	84.000 t
steklo	11.500 t
tekstil	3.100 t
plastika	1.200 t
guma	800 t
odpadna olja	4.250 t
klavnični in	

usnjarski odpadki 44.500 t
ostalo 2.800 t

Jekleni odpadki predstavljajo pretežen delež v celotni zbrani količini vseh koristnih odpadkov.

Preko 90 % jih zberemo v kovinski predelovalni industriji in obrti. Ostali pomembni viri so še komunalne in „črne“ deponije. Šele v zadnjem času poteka v široki fronti akcija usmerjanja občanov, da bi odsluženo vozilo ali belo tehniko izročili za to pooblaščenim OZD, ne pa zavrgli. Če imate doma neuporaben gospodinjski stroj ali odsluženo vozilo, vam priporočamo, da ga odpeljete k Dinosu ali Surovini, ki imata odkupna skladišča v vseh večjih mestih in boste zanj še nekaj dobili. Prevoz do gozda ali travnika bo za vas dražji. V Jugoslaviji vračamo v železarne in livarne 22–23 % starega železa od proizvedenih količin. Tu ne upoštevamo reciklaže znotraj železarn in livarn. S tem rezul-

tatom smo na evropskem povprečju.

STAR PAPIR

Tudi proizvodnja papirja in kartona potrebuje v svoji tehnologiji čim več starega papirja. Ravno v zajemanju tega uporabnega odpadka smo v Sloveniji največ naredili v zadnjih treh letih. Občani so spoznali pomembnost starega papirja kot sekundarne surovine in ga v vedno večjih količinah predajajo šolarjem, ki ga zbirajo v šolskih akcijah, Rdečem krizu, ali direktno za to pooblaščenim OZD. Kljub temu vemo, da je starega papirja še vedno veliko nezajetega, in to zlasti v uradih in pisarnah ter gospodinjstvih. Star papir iz teh virov še vedno v preveliki meri obremenjuje komunalne deponije in propada. Pomembno je vedeti, da ena tona starega papirja nadomesti 3,5 m³ lesa. V letu 1981 smo v SR Sloveniji zbrali približno 44 kg starega papirja na prebi-

valca, kar predstavlja pri porabi 97 kg najvišji odstotek vračanja v svetu.

BARVNE KOVINE

Baker, aluminij, cink, svinec in njihove zlitine so dragocene surovine. Svetovne zaloge so iz dneva v dan manjše. Nekaterih kovin je v rudnikih samo še za 10–15 let. Sekundarna surovina postaja iskana, saj pri proizvodnji izdelkov iz barvnih kovin že danes uporabljamo preko 50 % le-teh. Odsluženi avtomobil je tudi za te kovine bogat vir. Samo pomislimo na bakrene kable, alternator, aluminijasti karter, glavo motorja, športna platišča, svinčen akumulator in drugo.

Danes te elemente izločamo ročno, vendar so znane naprave, ki to ceneje opravijo strojno, potrebno je samo zagotoviti minimalno količino za ekonomično delovanje.

TEKSTILNI ODPADKI

Tekstilne odpadke zajemamo v tekstilni industriji in gospodinjstvih. Zelo pomembne so vsakoletne akcije Rdečega križa pobiranja odvrženih oblačil in drugih tekstilnih odpadkov, ki nastajajo v gospodinjstvih. Del oblačil se ob elementarnih nesrečah ali drugih potrebah odda občanom, preostali del pa se predela v čistilne krpe ali tekstilni regenerat. Nekatere vrste starega tekstila so uporabne za izdelavo polirnih kolotov in tudi za druge izdelke.

STEKLENE ČREPINJE

Poseben problem predstavlja steklena črepinja in odslužena steklena embalaža. Odmetavanje steklenic, kozarcev od vložnega sočivja in druge votle črepinje v komu-

nalni odpadki predstavljajo izredno hudo bremenitev našega okolja. 1000 steklenic zavzame tudi do 2 m³ komunalne deponije. Pri tem pa nastaja še gospodarska škoda, ker vsakih 10 % dodanih črepinj v proizvodnji votlega stekla zniža porabo mazuta ali plina za 4 %, potrošnja električne energije pa za 1 %. V Sloveniji smo že v letu 1981 sprejeli samoupravni sporazum, po katerem trgovina odkupuje steklenice za vino, mineralno vodo, sokove in pivo. Vsaka trgovina je dolžna prevzeti steklenice, za katere ima na vidnem mestu izobešen cenik. Seveda morajo biti steklenice čiste. Poleg teh pa je v gospodinjstvu še vrsta druge steklene embalaže, ki jo bomo oddajali v posebej za to pripravljene zabojnike, ki so postavljeni pred večjimi samopostrežnimi trgovinami. Steklena črepinja, ki nastajajo v polnilnicah in drugih industrijskih obratih, pa so že zajete v redem odvzem in jih delovna organizacija DINOS vrača v tovarno, ki izdeluje votlo steklo.

PLASTIKA

V SR Sloveniji imamo več tovarn ali obrti, ki predelujejo rabljeno plastiko. Ker je plastik več vrst, in ker lahko na strojih predelujemo samo eno vrsto plastike je zelo pomembna faza sortiranja. Večino različnih vrst plastike je možno med seboj ločiti šele na osnovi kemičnih in fizikalnih analiz, kar pomeni, da je postopek sortiranja izredno drag. Torej tudi tu moramo stremeti, da v predelovalni industriji ločimo odpadki na izvoru, pri predelovalnem stroju. Gospodinjstva so kot vir uporabne plastike še nepomembna, ker še niso izdelane tehnologije za predelavo odvržene plastike.

(nadaljevanje na str. 11)

ANONIMNO SPOROČILO UREDNIŠTVU GLASILA

Uredniški odbor glasila

DINOS

Titova 118
61113 LJUBLJANA

Ljubljana, 1.12.1982

Dovolite, da vas opozorimo, da ste k zadnji številki glasila DINOS, za mesec oktober-november 1982, pozabili priložiti slovarček tujk.

Bralke glasila

Ta anonimka, ki jo objavljamo je res čisto nedolžna, toda tri, ki so prišle pred njo so vredne premisleka. Pa ne toliko zaradi vsebine pač pa zaradi pojava kot takega. Kako je z ljudmi, ki pišejo anonimke, je za naše glasilo razmišljal diplomirani sociolog Ivan Peternel, vodja skladišča v Škofji Loki. Naslov njegovega prispevka je „ANONIMKE“.

Anonimke so predvsem pisma, katera imajo samo eno, toda bistveno pomanjkljivost – avtorji so „neznani“. Pozabijo se podpisati, bodo verjetno rekly tudi tiste nežne osebe, ki mi očitajo uporabo „tujk“.

Pa ni moj namen polemiziranje s katerokoli konkretno anonimko in njenim „junakiškim“ piscem. Želel bi le opredeliti vzroke in cilje anonimk ter odnos pisca do družbe, nekoliko pa tudi psihično stanje, v katerem posamezniki to počno.

Vzroke za pisanje anonimk lahko iščemo predvsem v dveh pojavih. Prvi pojav bi lahko bila kriza demokracije v določeni družbeni skupini ali družbi kot celoti. Nobena skrivnost ni namreč, da je večina anonimk naslovljenih na organe oblasti in družbenopolitičnih organizacij. Pri tem je zanimivo, da večina teh anonimk sploh nima sovradne vsebine. Opozarjajo le na določena dejanska stanja in situacije, na katere bi lahko osebe „izza zavese“ odprto opozorile in se za njihovo spreminjanje borile po legalni poti. Torej moramo iskati vzroke tudi v psihič-

nem stanju in splošni razgledanosti pisca anonimk. Pri anonimkah je karakterističen miselni tok pisca, saj anonimke ustvarja predvsem domišljija kot oblika mišljenja. Mišljenje v ožjem smislu besede in domišljija, ki poteka na podlagi podobnih pravil, se vendar v nekaterih značilnostih tudi razlikujeta. Domišljija je po-

dobna mišljenju v tem, da uporablja podatke iz spomina, toda, medtem ko se mišljenje sestoji v dojemanju odnosov, ki stvarno obstajajo med dejstvi, domišljija ta dejstva postavlja v nove odnose. Torej je domišljija mentalna manipulacija, katero pisec anonimk nekritično prenaša v stvarnost.

KOMPLEKS MANJVREDNOSTI

Če bi opravili psihoanalizo pisca anonimk, bi nesporno ugotovili kompleks manjvrednosti ter različna tes-

nobna stanja, v katerih se pisec nahaja. Mnogim piscem anonimk predstavlja to dejanje popačeno katarzično funkcijo, ne da bi se tega sami zavedali. Katarza pomeni očiščenje od nakopičene emocionalne napetosti zlih tendenc, ki izvirajo iz zgodnjih let življenja. Oseba, ki napiše anonimno pismo, se v svoji duševni stiski sploh ne zaveda, da se je s tem postavila v podrejeni, hlapčevski položaj do osebe, katero želi očrniti. Ona si večidel predstavlja, da je storila nekaj velikega, nekaj kar si drugi ne upajo, celo nekaj, „ustvarjalnega“, kar pa seveda ni res.

Potreba po ustvarjanju je del človekove potrebe po samoaktualizaciji, ki je notranje motivirana. Samoaktualizacija ali samopotrjevanje je kriterij človekovega druževnega zdravja. Ta pa se doseže lahko le z odkritim soočanjem mnenj, med različno mislečimi ljudmi.

OBLIKA KRITIZERSTVA

Pisec anonimk uporablja eno od najčistejših oblik kritizerstva. Sam se namreč po-

stavi v vlogo tožnika in razsodnika. Prizadeti osebi popolnoma onemogoči, da bi o določeni stvari ali pojavu dala svoje mnenje. Tu je najjasneje izražena bojazen pisca, da tudi on ni tako popoln, da mu oseba, katero kritizira, ne bi mogla najti slabih lastnosti.

Večina anonimk ima politično vsebino, druge zopet dajejo delo kriminologiji. So pa tudi čisto naivne, take, ki pri ljudeh, katerim pridejo v roke, ne nudijo ničesar pametnejšega od pomilovalnega odnosa do avtorja anonimke ter morda pomislek, kako da v družbi, ki

ima tako razvejen sistem komunikiranja, lahko do tega sploh prihaja.

DVOREZNI MEČ

Seveda pa anonimka, vsaj za pisca, še zdaleč ni brezciljna zadeva. Cilj anonimk je večidel enak. To je težnja po diskreditiranju, kompromitiranju, ovajanju, skratka ne-inteligenent način, da nekoga postaviš v neugoden položaj.

To pa je obenem tudi dvorezni meč za anonimnega pisca. Po logičnem sklepanju nasprotnih interesov in po skrbni analizi, kar hitro odkriješ pisca anonimke. Tehnično oblikovanje anonimke danes ne zahteva nobenega umskega napora. Drugače pa je seveda s pomenom. Vsaka anonimka izraža nek interes osebe, ki si jo je domislila, razen seveda v skrajnih primerih idiotizma. Torej anonimka mora, s tem da nekoga spravi v manj ugoden položaj, tudi nekemu na tak ali drugačen način koristiti. Tu pa se krog zainteresiranih za tako „korist“ zelo hitro zoži. Zato skoraj ni primera, da bi neka anonimka oziroma njen pisec ostal trajno neznan.

VZROKOV JE VEČ

Mnogo je tudi anonimk, katere bazirajo na egoizmu. Gre za pojav, ko neka oseba drugi zavida uspeh na določenem področju, katerega pa sama z lastnimi sposobnostmi ne more doseči.

Lahko pa iščemo vzroke za anonimke tudi v alienaciji ali odtujitvi, kljub temu, da gre v takih primerih predvsem za družbene vzroke, ki niso pretežno individualne narave. Kadar se človek znajde v objektivno družbeno odtujenem stanju, se posameznik ne more izmakniti odtujitvi, lahko pa nanjo tako reagira, da družbene vzroke še bolj potencira ali pa nekoliko ublaži njene učinke.

Toda ali obstaja možnost, da posameznik živi odtujeno, čeprav so globalni temeljni družbeni odnosi neodtujeni? Lahko, kajti posameznik ima vzore, predstave, potrebe, želje, ki jih ni mogoče sprejeli za tipične družbene ali prevladujoče.

ODTUJITEV

Oseba lahko različno oblikuje družbene možnosti svojega življenja in po svoji lastni odločitvi lahko proizvaja odtujeno in enostransko potrjevanje svoje eksistence. Odtujitve se lahko zavedamo ali pa ne. Če se odtujitve ne

zavedamo, je tudi ne ovrednotimo kot nekaj negativnega, kar je treba odpraviti. Odtujitev je vsaka podredivost neki enostranosti, ki ji hlapčujemo. Bistvo odtujitve je predvsem v zasužnjenosti človeka po svojih odnosih in rezultatih dela, ki obvladujejo človeka, družbo, namesto da bi združeni ljudje obvladovali njo. Socialna odtujitev ločuje človeka od celotne človeške skupnosti, od njegovega generičnega bitja, ker ga naredi za trajen privesek določenega razreda, sloja ali poklica. Tudi med takimi osebami je mnogo nemočnih

anonimnih ustvarjalcev konfliktnih situacij.

Kot množičen pojav pri piscih anonimk je tudi formalno logično mišljenje. Če bi znali ali hoteli misliti nekoliko dialektično, marsikaterega pisma ne bi oddali. Razlika med formalno logičnim in dialektičnim mišljenjem je pogosto v tem, da formalna logika izključuje čas in s tem proces, gibanje, medtem ko ga dialektika vključuje.

Tudi ljudje, pri katerih se pojavlja odtujitev na psihični in etični ravni, na primer v obliki apatičnosti, agresivnosti, razvratnosti,

egoizma, individualizma, moralnega idiotizma, nesposobnosti doživljanja in vživljanja v drugega, so možni kandidati za bodoče „anonimne ustvarjalce“.

Vsak človek pride kdaj v situacijo, ko se z nekom ali nečim ne strinja. Potrebno pa je imeti tudi toliko poguma, da mu to odkrito poveš. Prizadeti vas v tistem trenutku verjetno ne bo ravno vesel, vsekakor pa vas bo imel za razsodnega človeka, ki se je vpletel v kritiko z namenom, da jo obojestransko razrešita.

Ivan Peternel, dipl.soc.

INFORMIRANJE

V DELOVNIH ORGANIZACIJAH

Kako delavce informiramo, da bi pravilno odločali, koliko informiranje in obveščanje pripomore pravilnemu odločanju delavcev in podobna vprašanja naj bi reševali na 5. republiškem srečanju vseh, ki se v organizacijah združenega dela in v sindikatu ukvarjajo z obveščanjem. To srečanje je bilo 10. in 11. decembra 1982, v mariborski visoki ekonomsko-komercialni šoli. Iz občinskih sindikalnih svetov in iz delovnih organizacij se nas je na srečanju zbralo

več kot 200, kolikor je bilo sedežev v predavalnici, kar priča o velikem zanimanju ta katšno informiranje, toda o konkretnem delu, o konkretnih težavah, o različnih prilikah in pogojih za informiranje v delovnih organizacijah smo zvedeli malo. Samo prvi dan popoldne smo se lahko pogovarjali o tem, ves ostali čas, to je v petek in v soboto dopoldne pa smo poslušali bolj ali manj zanimiva predavanja o težavah in nalogah v sedanjem času, seveda s poudar-

kom na to, kakšni moramo biti in kaj lahko storimo, da bi lažje in hitreje prišli na zeleno vejo.

Prvi dan nam je o aktualnih nakogah sindikata govoril Marjan Orožen, predsednik republiškega sveta zveze sindikatov, drugi dan pa Jak Koprivec, član predsedstva CK ZKS, o ifnormativno-propagandni dejavnosti v sedanjih razmerah, nadalje Marjan Šiftar, predsednik republiškega komiteja za informiranje, o novostih v družbenem sistemu informi-

ranja in javnega obveščanja ter France Kavčič, odgovorni urednik Delavske enotnosti, o dopisniški mreži Delavske enotnosti oziroma o sodelovanju z uredniki tovarniških glasil.

Rdeča nit razgovora je bila, da se ne sme nikomur dovoliti monopola nad informacijami. V zvezi s tem smo slišali tudi za primer, ko je neki direktor ukazal ustaviti razdeljevanje glasila njihove delovne organizacije, ker mu neka informacija „ni šla v račun“. Pojasnili so nam, da bi kaj takega lahko storil le javni tožilec. Glasila delovnih organizacij so namreč registrirana po zakonu o tisku, zato tudi zanje veljajo določila tega zakona.

(nadaljevanje s str. 9)

ODPADNA GUMA

Tudi odpadna guma pridobiva na svojem pomenu. Uporablja se za proizvodnjo regenerata gume in kot gorivo v cementarnah. V razvoju pa so tudi drugi postopki za fizikalno ali kemično predelavo. Poznani so piro-litski postopki, ko s termičnim razklopom gume pridobimo industrijske saje, kurilno olje in gorilni plin. Vendar so še vsi ti postopki

v fazi polindustrijskega preizkušanja, saj trenutno deluje samo en tak objekt, in sicer na Japonskem, s kapaciteto 4.000 ton na leto. Avtomobilsko gumo je možno tudi protektourati in ji s tem podaljšati življenjsko dobo. Pri nas protektouramo le 6 % avtomobilskih gum, medtem ko je ta odstotek v evropskih državah okoli 40 %.

ODPADNA OLJA

Odpadna olja v Sloveniji predeluje rafinerija v Mariboru v nova mazalna olja, ki so enakovredna onim iz surove nafte. Navada, da zamenjano olje odvržemo v kanalizacijo, ni samo ekološko nevarno, pač pa pomeni tudi izgubo dragocene surovine. Na benolskih črpalkah olje brezplačno zamenjajo, obdržijo samo staro iztrošeno. Večje količine odpadnih olj

pa je možno v najbližjem skladišču Petrola ali Istra-benza prodati.

Našteti je samo en del uporabnih odpadkov in podan kratek pregled njihove uporabe. Z razvojem tehnologij predelave odpadkov v sekundarno surovino pa je to spisek uporabnih odpadkov vedno širši, ne samo z ekološkega vidika, temveč tudi zaradi gospodarskih potreb.

Rafael Kravcar

OSEBNI DOHODKI V TOZD POS

Osebnih dohodki so v organizacijah združenega dela kategorija, ki vzpodbuja v razpravo in sodelovanje vse samoupravljalce, tudi tiste, ki ne povedo svojega mnenja o drugih pomembnih kategorijah, kot npr. pridobivanje dohodka, letni plan TOZD, gospodarska politika DO itd.

V zadnjem času v TOZD POS veliko govorimo o osebnih dohodkih, in to na sejah DS, delnih zborih, sestankih osnovnih organizacij, pogosto dokaj kritično in objektivno. Slišimo in beremo pa tudi izjave, ki izkrivljajo dejansko stanje, verjetno bolj zaradi nepoznavanja razmer, kakor pa drugih osebnih in tudi zlonamernih težej.

V Zakonu o združenem delu in naših samoupravnih aktih smo zapisali, da je osebni dohodek odvisen od dela in rezultatov dela. To pomeni — od količine dela in od tega, koliko je to delo posameznika oziroma skupine prispevalo k ustvarjanju večje presežne vrednosti, ki se v TOZD ugotavlja vsobliki dohodka, čistega dohodka in skladov. Ko pa se v praksi izvajajo naloge delitve dela čistega dohodka za osebne dohodke, pa se srečujemo z velikimi težavami. Do danes samoupravljalcem ni uspelo izdelati univerzalnih meril niti v Dinosu niti v naši družbeni skupnosti, ki bi služila za objektivno oceno vloženega dela delavca in njegovega prispevka v pridobivanju dohodka. Ker torej takih meril še nimamo, se za osebne dohodke dogovarjamo oziroma samoupravno določamo delitev, ki upošteva tudi druge kriterije, ne samo količino dela in s tem delom ustvarjeno presežno vrednost. V zadnjem času posega v administrativno oblikovanje višine mase za OD in delitev v vedno večji meri tudi družbenopolitična skupnost z družbenim dogovorom o usmeritvi delitve čistega dohodka za DO. Družbeni dogovor skuša uravnavati rast OD, tako da v delovnih organizacijah, ki v neenakih pogojih gospodarjenja dosežajo hitrejšo rast OD, le-to umirja.

Maso za OD, ki je dovoljena po Družbenem dogovoru v TOZD POS, najprej razdelimo na poslovne enote po sistemu, ki ga zapišemo v letni plan. Dogovorili smo se, da pretežni del te mase poslovne enote slojni na rezultatih TOZD. Tako razdelimo 75 % dovoljene mase na osnovi kvalifikacijske strukture delavcev poslovalnic. Preostali del (25%) mase pa razdelimo med poslovalnice na osnovi doseženih rezultatov poslovalnice.

V letu 1979 in 1980 smo 25 % delež osebnih dohodkov po rezultatih dela poslovalnice razdelili tako, da je bila osnova za razdelitev tega deleža ostanek čistega dohodka poslovalnice, ki je ostal poslovalnici po pokritju 75 % deleža osebnih dohodkov iz rezultatov vse TOZD. Ta ostanek je bil zelo različen in zato so bili tudi deleži osebnih dohod-

kov iz tega zelo različni. Ob koncu leta 1980 smo ugotavljali, da se v teh deležih kljub manjšemu 25 % delu mase osebnih dohodkov v TOZD preveč upošteva veliko različnosti pri ustvarjanju dohodka poslovalnic in da so zato med osebnimi dohodki po poslovalnicah prevelike razlike. Da bi se te zmanjšale, smo v letu 1980 ugotavljali, da je potrebno sistem dograditi z Metodologijo, ki je na osnovi petih kriterijev dopuščala povečanje izračunane mase poslovalnice, ki je ne več kot 5 % zastajala za povprečnim OD vseh poslovalnic. S to metodologijo se je delež poslovalnice po rezultatih TOZD povečal od 75 %, lahko še za 4,8 %, tako da je znašal tudi 79,8 %. Predlog, katere poslovalnice so upravičene do povečanja mase je pripravila posebna komisija, ki jo je imenoval DS TOZD POS. V letu 1980 so imele ugodnejšo delitveno razmerje poslovne enote: Maribor, Koper, Pivka in Brežice. V letu 1981 smo letnim planskim dokumentom spremenili osnovo delitve 25 % deleža mase osebnih dohodkov, ki se deli po rezultatih poslovne enote. Dotedanji način izračuna deleža se je spremenil, tako

da se je osnova za izračun spremenila in s tem že prej omenjeni prevelik vpliv večjih različnosti v višinah dohodka posameznih poslovalnic omilil. Prejšnja osnova — ostanek čistega dohodka po pokritju 75 % deleža OD po rezultatih tozda kot celote je bila zamenjana z novo osnovo ustvarjeni dejanski čisti dohodek poslovalnice. Ta osnova se je izkazala kot boljša in je še zdaj v rabi. Vse te spremembe so usmerjale delitev OD v smeri zblíževanja povprečnih osebnih dohodkov poslovalnic. Tudi za leto 1982 sprejemamo dopolnitve sistema delitve OD. Te slojnijo na ugotovitvah, da moramo 75 % mase deliti na osnovi števila delavcev, predvidenih s planom, ker le tak sistem nagrajuje fizično (količinsko) produktivnost.

Dosedanji način je bil pomanjkljiv prav v tem, ker je bilo število delavcev vzeto vedno iz opravljenih ur plačilnih seznamov. Vzemimo na primer, da dosega neka poslovna enota normalen poslovni rezultat s 15 delavci, če pa eden od teh poslovno enoto zapusti ali zaradi bolezni določen čas ne dela, mora preostalih 14, da doseže isti poslovni rezultat, vložiti več dela, torej

ŠTEVILO DELAVCEV NA DELU

Poslovalnica	1978	1979	1980	1981	82/I.—IX.	81/79	82/78
TOZD POS							
Ljubljana	79,5	78,0	74,6	70,7	72,1	0,89	0,91
Trbovlje	13,6	13,8	14,4	13,9	14,1	1,02	1,04
Kranj	42,1	42,8	43,7	47,0	48,1	1,12	1,14
Maribor	59,5	62,2	62,6	62,0	63,3	1,04	1,06
Celje	43,3	39,7	35,9	31,5	32,0	0,73	0,74
Slov.Konjice	10,8	10,3	11,6	12,5	12,6	1,16	1,17
Brežice	26,1	26,7	25,8	25,0	23,5	0,96	0,90
Kočevo	10,3	10,8	10,9	10,4	10,6	1,01	1,03
Novo mesto	24,4	27,4	26,4	25,4	25,6	1,04	1,05
Nova Gorica	22,9	23,1	23,0	22,6	20,4	0,99	0,89
Koper	17,8	17,7	16,4	16,5	16,3	0,93	0,92
Pivka	10,7	10,4	10,4	10,4	10,4	0,97	0,97
Vodstvo POS	14,1	14,4	16,4	16,5	16,0	1,17	1,13
Skupaj	375,1	377,3	372,1	364,5	365,0	0,97	0,97

naj si neizplačani del razdelijo od tistega, ki je p.e. zapustil. Vse te spremembe so bile oblikovane in sprejete na demokratičen, samoupraven način, ko se mora manjšina podrediti večini.

Maso OD, ugotovljena za poslovno enoto, delimo v poslovni enoti, delimo v poslovni enoti, delimo v poslovni enoti, ki določa, da se masa razdeli na posameznike po kriterijih: A (vrednost dela in kvalifikacija), B (količina del), C (kakovost opravljenega dela – ocena) in D (vrednost opravljenega dela).

Po treh letih osvojitve tega pravilnika ugotavljamo, da so se vsi kriteriji izjalovili. Kriterij A (vrednost dela – kvalifikacija) se je izrabljaj v taki meri, da so danes na primer redke poslovalnice, na katerih imamo delavce, ki so plačani za sortiranje ali transport, kadar ta dela opravljajo. V večini poslovalnic pa imamo zelo veliko strojnikov, voznikov viličarjev in drugih, ki opravljajo tudi manj vrednotena dela, plačani pa so kot strojniki, viličarji itd. Kriterija B in C se se uporabljata samo za nekatera opravila, in še to občasno.

DS TOZD POS je imenoval komisijo, ki mora pregledati in oceniti pripombe, češ da sta kriterija B in C prekomplcirana in da zahteva nujno spremljanje šše dodatno zaposlovanje itd. Kriterij D pa do danes šy ni izdelan do kraja – uporabljen je le kot vrednost točke oziroma uspeha v posamezni poslovalnici.

Iz vsega povedanega se lahko vsakdo prepriča, da so bili v zadnjih treh, štirih letih vloženi znatni napor v dograditev sistema delitve OD, seveda nekateri s pozitivnimi učinki, nekaj pa tudi z negativnimi. Aktivnosti v letu 1983 bi morale biti verjetno usmerjene v dograditev, da bi imeli več nagrajevanja po dejanskem delu, manj pa po odločbah. Priložene tabele plastično

prikazujejo razmerja med številom zaposlenih, količino, skadi in povprečnimi OD, za katere pa vidimo, da so precej nad republi-

škim povprečjem. Ker je pred nami verjetno eno najtežjih obdobij v novejši zgodovini Jugoslavije, pa bomo morali v večji meri

strpno usklajevati in resnično pretehtano dograjevati pravilnike o delitvi dohodka in OD.

Rafael Kravcar

PRODANE KOLIČINE

Poslovalnice	1978	1979	1980	1981	1982	plan 1983	Ind. 81/78	Plan 83/78
					I.–IX.			
Ljubljana	19.359	21.724	24.998	25.190	18.969	27.000	1,30	1,39
Lj.–reprom.	11.039	11.981	11.487	10.265	10.473	15.000	0,92	1,35
Trbovlje	4.244	4.789	4.758	5.041	4.741	5.410	1,19	1,27
Kranj	19.383	16.622	16.938	19.099	15.029	20.820	0,98	1,074
Maribor								
– sek.	23.355	24.058	26.042	27.434	22.288	30.752	1,17	1,32
–reprom.	4.292	4.640	2.537	2.982	2.518	3.000	0,69	0,69
Celje	16.715	17.571	17.647	18.129	14.891	20.350	1,08	1,22
Slov.Konjice	10.349	11.329	12.617	11.456	9.694	13.538	1,11	1,31
Brežice	15.499	17.025	14.171	16.509	13.893	16.900	1,07	1,09
Kočevje	3.307	3.782	3.682	3.295	2.573	4.276	1,00	1,29
Novo mesto	11.344	12.261	12.597	12.391	8.413	11.200	1,09	0,99
Nova Gorica	11.679	11.883	12.439	12.334	9.871	13.820	0,85	1,18
Koper	8.003	7.360	7.784	6.847	5.280	7.100	0,86	0,89
Pivka	2.159	2.735	2.820	2.711	2.010	2.840	1,26	1,32
Skupaj	160.819	167.720	170.517	173.683	140.743	192.000	1,08	1,19

OSTANEK ČISTEGA DOHODKA

Poslovalnice	1978	1979	1980	1981	1982	Ind. 81/78	Skladi 81	
					I.–IX.		na 1 del.	%
TOZD POS								
Ljubljana	6.780	14.971	28.119	46.840	55.736	6,91	663	1,22
Trbovlje	905	1.705	2.980	5.125	7.948	5,66	369	0,68
Kranj	4.650	9.263	14.194	24.232	31.621	5,21	516	0,95
Maribor	4.160	8.136	17.903	27.840	31.483	6,69	449	0,83
Celje	1.540	4.934	11.426	22.760	30.150	14,78	726	1,33
Slov. Konjice	1.448	1.910	6.735	10.558	17.513	7,29	845	1,56
Brežice	1.035	2.709	5.863	12.982	14.910	12,54	519	0,96
Kočevje	1.486	2.803	4.573	5.368	5.418	3,61	516	0,95
Novo mesto	3.813	6.490	10.972	15.521	16.580	4,07	611	1,13
Nova Gorica	3.054	5.622	10.309	14.192	14.825	4,65	628	1,16
Koper	248	1.060	3.212	5.526	5.790	22,28	335	0,62
Pivka	293	538	1.961	2.226	2.152	7,60	207	0,38
Skupaj	36.952	70.092	126.914	197.928	247.217	5,25	5,43	100

POVPREČNI OD NA ZAPOSLENEGA

Poslovalnice	1978	1979	1980	1981	82	Indeks 81/78	Indeks 82/78
					I.–IX.		
TOZD POS							
Ljubljana	6.802	9.392	11.307	15.919	19.636	2,34	2,88
Trbovlje	7.007	8.776	10.680	16.043	18.998	2,29	2,71
Kranj	7.521	9.971	11.496	16.364	19.887	2,18	2,64
Maribor	6.380	8.219	10.496	14.810	18.148	2,32	2,84
Celje	5.800	8.402	10.738	16.385	20.146	2,83	3,47
Slov.Konjice	7.601	8.775	12.558	16.735	21.517	2,20	2,83
Brežice	6.249	8.181	10.527	16.263	20.361	2,60	3,26
Kočevje	8.318	9.496	10.977	14.749	17.770	1,77	2,13
Novo mesto	8.488	9.679	11.785	16.169	19.098	1,91	2,25
Nova Gorica	8.217	10.402	12.184	17.013	22.306	2,07	2,71
Koper	5.397	7.587	10.053	14.760	18.260	2,73	3,38
Pivka	5.179	6.937	8.882	12.728	15.785	2,46	3,05
Vod. TOZD	9.994	13.258	16.200	22.646	28.183	2,27	2,81
Skupaj	6.946	9.085	11.345	16.101	19.804	2,32	2,85

NAŠE ODLOČITVE NAŠE ODLO

V našem glasilu bomo zopet začeli poljudno pisati o vsebini razprav in sklepov naših delavskih svetov. Prenehali smo spomladi, potem ko so nekateri člani DSSS preko izvršnega odbora svoje sindikalne organizacije menili, da takšno pisanje ni potrebno, ker imajo delavci možnost, da za sklepe zvedo iz zapisnikov sej delavskih svetov. Čeprav je potem eden naših dopisnikov ugotovil, da delavci enega tozda nimajo možnosti zvedeti za sklepe drugega tozda in oba tozda ne za sklepe delavskega sveta DSSS, ni nihče dal pobude, da naj uredništvo glasila še naprej skrbi za objavljanje sklepov naših samoupravnih organov.

Na decemberski seji uredništva glasila pa se je ob pregledu vsebine prispevkov v letu 1981 in 1982 ponovno odprlo to vprašanje. Ugotovili smo, da je neobjavljanje razprav in sklepov vseh naših organov samoupravljanja v nasprotju z nalogami, ki jih mora glasilo delovne organizacije, kot sredstvo obveščanja in informiranja delavcev opraviti in v nasprotju z interesi delavcev obeh tozdov in DSSS združenih v eno delovno organizacijo.

Vsega zamujenega seveda ne bo mogoče nadoknaditi, zato bomo začeli objavljati vsebino sklepov zadnjih sej delavskih svetov in del tiste razprave, ki je pomembnejša in zanimiva.

O OSEBNIH DOHODKIH DELAVCEV DSSS

Devetnajsta seja DSSS je bila 27. oktobra 1982. Vodil jo je predsednik DS Franc Gogala, na dnevnem redu pa je bilo 8 točk. Nekaj točk dnevnega reda je bilo enakih kot na ostalih delavskih svetih, kot na primer: rebalans plana 1982, razglasitev veljavnosti 9-mesečnega obračuna, sklepanje o popisu sredstev in imenovanju inventurnih komisij. Nekaj točk pa je bilo specifičnih za DSSS, kot na primer: pobuda družbenega pravobranilca samoupravljanja, da DSSS uskladi rast osebnih dohodkov delavcev DSSS z rastjo osebnih dohodkov v obeh tozdih.

Pravobranilec samoupravljanja je povzel mnenje izvršnega sveta skupščine občine Ljubljana Bežigrad, da so bili osebni dohodki de-

lavcev DSSS v letošnjem prvem polletju višji, kot bi smeli biti. Na podlagi tabele družbenega dogovora in rezultatov poslovanja TOZD POS in TOZD RED bi se smela masa osebnih dohodkov delavcev DSSS povečati največ za 28,30 % nasproti lansnemu prvemu polletju, povečala pa se je za 31 %.

Vse to je res, so ugotovili na delavskem svetu DSSS, toda masa osebnih dohodkov se je povečala za 31, % zaradi nanovo zaposlenih pripravnikov, česar pa izvršni svet oziroma pravobranilec iz podatkov SDK (službe družbenega knjigovodstva) ni mogel ugotoviti oziroma vedeti. Povprečna rast osebnih dohodkov delavcev DSSS brez pripravnikov je v prvem polletju znašala le 28,23 % več kot lani v prvem polletju, kar je za 0,7 % manj kot bi lahko.

ŠE ENA OCENA STANJA

VLASTA DOLENC, družbena pravobranilka samoupravljanja v občini Ljubljana Bežigrad je dala pobudo, da naši organi samoupravne delavske kontrole izdelajo poročilo o svojem delu in ocenijo stanje v delovni organizaciji glede varovanja družbenega premoženja in glede uresničevanja družbenoekonomskih in drugih samoupravnih pravic delavcev.

Takšno pobudo je dala tudi drugim delovnim organizacijam v občini.

Enajstega novembra letos so se sestali člani vseh treh odborov samoupravnih delavskih kontrol (obeh tozdov in DSSS) in sprejeli poročilo, ki je vsebovalo odgovore na vsa bistvena vprašanja družbenega pravobranilca. To poročilo so 2. in 3. decembra 1982 obravnavali delavski sveti obeh tozdov in DSSS Strinjali so se, da vsebina poročila daje pravičen odgovor na vprašanja družbenega pravobranilca samoupravljanja.

Poročilo ima 8 oziroma 12 točk. Najprej je opisano, kaj so odbori samoupravnih delavskih kontrol delali v zadnjih dveh letih. Svoje delo in aktivnosti so ocenili za dobro.

Z oceno dobro so ocenili tudi izvrševanje naših planskih nalog, uresničevanje družbene usmeritve o razporejanju dohodka, aktivnosti na področju ocenjevanja količine in kakovosti dela, kjer se kažejo določene slabosti in reševanje stanovanjskih vprašanj delavcev.

Z oceno zadovoljivo so ocenili sodelovanje in delitev dela in sredstev med obema tozdoma in skupnimi službami. Kot zadovoljivo pa so ocenili tudi obveščanje delavcev.

Sprotno usklajevanje samoupravnih listin z novimi za-

konskimi predpisi so ocenili z dobro. Tako pa so ocenili tudi skrb, da se nadurno in pogodbeno delo zmanjšujeta in da se dnevnice, kilometrine in sredstva reprezentance gibljejo v dovoljenih mejah.

„DARILO“, VREDNO 8 MILIJARD STARIH DIN

TOZD POS in TOZD RET sta po sklepih delavskih svetov v zadnjih letih sklenila samoupravne sporazume z naslednjimi samoupravnimi interesnimi skupnostmi:

- SIS za elektrogospodarstvo SRS,
- SIS za železniški promet SRS,
- SIS za luški promet SRS,
- SIS za cestni promet SRS,
- SIS za letališki promet SRS,
- SIS za naftnoplinsko gospodarstvo SRS,
- Območne SIS za PTT promet SRS,
- SIS za gradnjo cest v Ljubljani.

Na podlagi teh sporazumov tudi naša dva tozda, tako kot tozdi drugih delovnih organizacij, vlagala svoja sredstva v te sise. Že takrat oziroma ves čas pa se je vedelo, da gre za trajno združevanje sredstev, saj je tako pisalo v vsakem samoupravnem sporazumu. To pomeni, da noben tozd ne bi nikoli dobil povrnjenih teh sredstev.

Kakšno pravico pa je imel vsak tozd do omenjenih sredstev?

Pravico skupnega gospodarjenja v vsakem sisu, v katerem je vložil svoja sredstva. Toda, kako to pravico uveljavljati, ko je dovolj skrbi z gospodarjenjem v lastnem tozdu? Ker so omenjeni sisi posebnega družbenega pomena pa obstaja

DLOČITVENAŠEODLOČITVEN

tudi določilo, da se lahko tozdi odpovedo pravico do povrnitve združenih sredstev oziroma pravici do „nadmestila za gospodarjenje z združenimi sredstvi“.

Ker vemo, da teh sredstev ne moremo dobiti nazaj in ker vemo, da bi težko vplivali na gospodarjenje s temi sredstvi, zlasti pa zato, ker oba tozda v letni bilanci sredstev izkazujejo nerealno AKTIVO oziroma nerealni poslovni sklad, ker so vanj vključena tudi sredstva, oddana omenjenim sisom, je bilo predlagano, da se tem sredstvom odpovemo in jih povsem prepustimo ome-

njenim sisom, kar naj bi veljalo tudi za sredstva, ki jih bomo še dali do leta 1985. Podobno je tudi s sredstvi, ki smo jih združili v Mariborski vodovod, za financiranje vodovodnega priključka za TO Bohova.

Naša združena sredstva v sisih znašajo do sedaj 83.241.960,14 din, sredstva združena v Mariborskem vodovodu pa 217.418,75 din v TOZD Javna higijena Ljubljana 300.000,00 din, Komunalna skupnost Kranj, 822.904,40 din in PTT Murska Sobota 65.000,00 din. Zbori delavcev obeh tozdov so bili za in za sta bila tudi

delavska sveta obeh tozdov. Končno odločitev pa bomo povedali delavci z referendumom, ki bo pred novim letom.

S PREDLOGI NA REFERENDUM

Način življenja in dela se spreminja, zato se spreminjajo tudi zakoni, predpisi in določila. Samoupravne listine s svojimi določili zastarajo in vsake toliko časa jih je potrebno uskladiti, dopolniti in spremeniti, z drugo besedo, uskladiti z novimi zakoni, novimi predpisi in novimi družbenimi dogovori.

Najpomembnejše samoupravne listine in pomembne odločitve pa ni mogoče spremeniti ali dopolniti kar s sklepom delavskega sveta, niti z voljo zbora delavcev, temveč le z najvišjo samoupravno obliko odločanja – z referendumom.

Pri nas so zdaj prišle na vrsto naslednje listine:

- Samoupravni sporazum o združevanju v delovno organizacijo Dinos,
- Samoupravni sporazum o združevanju dela delavcev v TOZD POS, TOZD RET in DSSS,
- Statut DO DINOS in Statutu TOZD POS, TOZD RET in DSSS ter
- Pravilnik o stanovanjskih razmerjih.

Poleg teh listin pa še dve stari odločitvi in sprejem ene nove odločitve:

Odpoved pravice do povrnitve sredstev, ki smo jih dali nekaterim samoupravnim interesnim skupnostim in materialne proizvodnje, ki so posebnega pomena, komunalnemu podjetju Mariborski vodovod (oba tozda) ter pristop k poslovni skupnosti „LIJAK“ v Novi Gorici (samo TOZD POS).

O teh predlogih so delavci že razpravljali na svojih delnih zbora in tudi predlagali veliko novih dopolnitev. O prvotnih in novih dopolnitvah so potem še enkrat razpravljali delavski sveti obeh tozdov in sicer 2. in 3. decembra l3tos, ko so tudi sklenili, da je celotno gradivo o tem zrelo za odločanje na referendumu, ki naj bo, tako so sklenili, nekaj dni pred novim letom.

NOVOLETNO DARILU UPOKOJENCEM

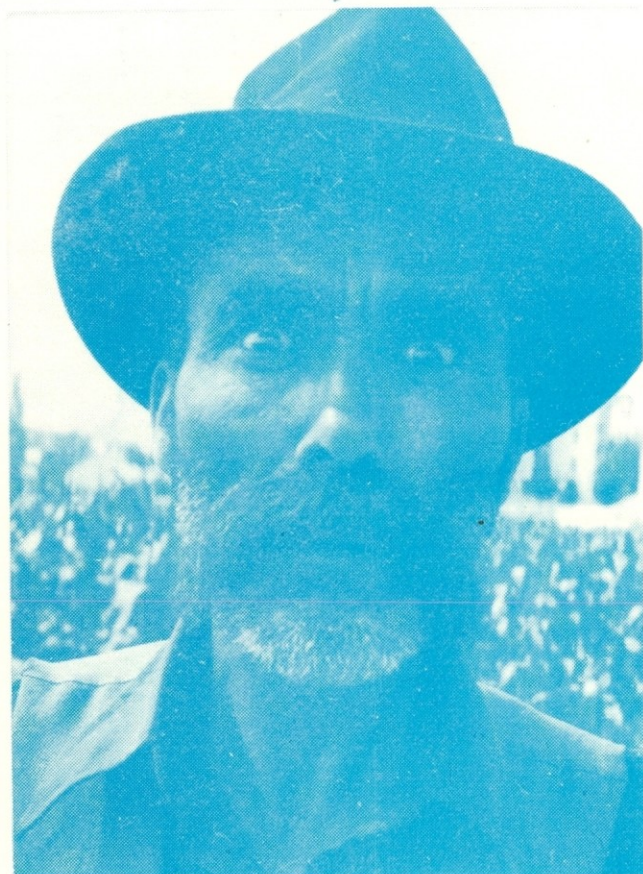
Družbene razmere in naša praksa, sloneča na določilih našega plana za leto 1982, sta ustvarila potrebo po novih spremembah plana. Nove spremembe se nanašajo na dosedanje oblikovanje sredstev za osebne dohodke in na razdelitev sredstev za osebne dohodke znotraj vsakega tozda. Nadalje:

- na upoštevanje slabših pogojev dela pri delitvi, če katera poslovalnica dela v slabših pogojih,
- na upoštevanje števila delavcev po kvalifikacijski strukturi in planiranega števila delavcev,
- na upoštevanju razmerja med najnižjimi in najvišjimi povprečnimi osebnimi dohodki posamezne poslovalnice in
- na določanje minimalnih prispevkov v sklade tozda.

Nekaj sprememb pa se nanaša tudi na planirane ne gospodarske naložbe, in sicer zaradi začasnih prepovedi negospodarskih investicij oziroma omejenih in neomejenih sredstev skupne porabe.

Program skupne porabe naj bi se zmanjšal za 570.000,00 din zaradi zakonskih predpisov, povečal pa zaradi višje

(nadaljevanje na str. 16)

V letošnji junijski številki našega glasila smo v prispevku z naslovom **PRILOŽNOSTNI OBISK** sporočili nekaj zanimivosti iz našega skladišča v Gornji Radgoni. Omenili smo tudi delo cigana Horvata iz Varaždina in objavili njegovo fotografijo, ki jo je napravil skladiščnik Tone Ivanek. Ostala pa nam je še ta slika cigana Horvata. Zanimiv obraz in pogled, ali ne? Ste mogoče vi napravili kakšen podoben posnetek? Pošljite nam ga v objavo.

NAŠE ODLOČITVE NAŠE ODLO

(nadaljevanje s str. 15)

cene kolektivnega zavarovanja delavcev, nadalje zaradi stroškov nastalih z udeležbo naših delavcev – športnikov na srečanju INOT v Rabcu in zaradi novoletne obdaritve upokojenih.

Program skupne porabe naj bi se zmanjšal za 570.000,00 din zaradi zakonskih predpisov, povečal pa zaradi višje cene kolektivnega zavarovanja delavcev, nadalje zaradi stroškov nastalih z udeležbo naših delavcev – športnikov na srečanju INOT v Rabcu in zaradi novoletne obdaritve upokojencev Dinosa za 2.000,00 din na upokojenca. Delavski sveti obeh tozdov in DSSS so ta vprašanja re-balansa plana za leto 1982 obravnavali na sejah 2. in 3. decembra letos in vse predloge dali v javno obravnavo zboru delavcev.

NAKUP ŠTIRIH LEŽIŠČ ZA DELAVCE

Leta 1981 so se začele razprave o gradnji samskega doma na Črnučah pri Ljubljani, kjer bomo gradili novo ljubljansko poslovalnico. Zaradi novih predpisov o stanovanjski gradnji pa so vse priprave za gradnjo tega doma, v katerega bi mi vložili 2.000.000,00 din, zastale.

Ponudila pa se je priložnost za nakup 4 ležišč v samskem domu, ki se že gradi, v Šiški, na Celovški cesti 264. Na podlagi ponudbe lahko za omenjenih 2.000.000,00 din v njem kupimo in opremimo dve dvoposteljni sobi.

Kadar bo nastopila možnost gradnje samskega doma na Črnučah, v bližini nove ljubljanske poslovalnice, bi ti dve sobi za delavce in one, ki jih imamo v Štepanjskem naselju, prodali, sredstva pa

namenili za sobe v črnuškem samskem domu.

Delavski svet obeh tozdov in DSSS so to zadevo obravnavali na sejah 2. in 3. decembra letos v točki – rebalans plana za leto 1982 – in predlog za nakup štirih ležišč v Šiški dali v javno obravnavo.

O SODELOVANJU S SUROVINO

Na 15. seji DS TOZD POS, dne 28. oktobra letos in na 13. seji TOZD RET istega dne, so člani delavskega sveta sprejeli SMERNICE ZA POSLOVNO SODELOVANJE s Surovino Maribor. Smernice je na kratko pojasnil direktor DO Vladimir Kralj. Povedal je, da smernice za sodelovanje med Dinom in Surovino služijo nadaljnjemu razvijanju mreže zbiranja koristnih odpadkov in da so vsklajene s srednjeročnimi planskimi listinami obeh podpisnic smernic. Usklajene so tudi s programskimi cilji Odbora za sekundarne surovine pri Gospodarski zbornici Slovenije. Smernice za medsebojno poslovno sodelovanje vsebujejo: cilje medsebojnega sodelovanja, družbene ekonomske odnose in koordinacijo dela.

V smernicah piše, da bosta podpisnici usklajevali svoje razvojne programe in načelih enakopravnosti in vzajemnosti.

Ena drugi bosta dogovorno nudili tudi svoje neiskoriščene predelovalne kapacitete, da bi v okviru možnosti vsaka dosegala čim boljše poslovne rezultate.

Dogovorno bosta tudi razvijali mrežo zbiranja in predelave koristnih odpadkov. V ta namen bosta skupno in skupaj s koristniki sekundarnih surovin, po potrebi pa tudi s komunalnimi organi-

zacijami, sovlagali sredstva v razširitev odkupne mreže in nabavo potrebne opreme.

Usklajevali bosta tudi poslovno politiko do skupnih slovenskih koristnikov sekundarnih surovin, vključujoč samoupravno sporazumevanje in dohodkovno povezovanje z njimi.

Na področju cen bosta usklajevali predvsem prodajne cene sekundarnih surovin.

Dogovorili se bosta tudi kdo bo nosilec vsake posamezne investicije skupnega pomena.

Pri vlaganjih v investicije skupnega pomena bosta medsebojna razmerja urejale s samoupravnimi sporazumi. Sporazumevali se bosta tudi o vlaganjih v razširjeno proizvodnjo skupnih dobaviteljev koristnih odpadkov, po potrebi pa tudi o sovlaganjih za razširitev proizvodnje dobaviteljev ene od podpisnic.

Prav tako bosta podpisnici sodelovali na področju zunanje trgovinskega poslovanja.

Za uresničevanje smernic sodelovanja bo skrbel poslovni odbor v katerega vsaka podpisnica imenuje po 2 člana. Ta odbor bo moral vsako leto enkrat poročati o svojem delu delavskima svetoma obeh podpisnic.

Listino o tem prvem samoupravno sprejetem sporazumu s Surovino sta podpisala direktorja obeh delovnih organizacij. Za Dinom Vladimir Kralj, za Surovino pa Danilo Šeško.

NOVE MANJŠE INVESTICIJE

Delavski svet TOZD POS je na 14. in 15. seji sprejel naslednje predloge o novih manjših investicijah:

- 8 transportnih mrežastih vozičkov in kompresor za poslovalnico v Celju,
- avtomatsko mazalico za poslovalnico v Konjicah,
- kamion TAM 130 Z 12 za poslovalnico v Brežicah,
- kamion TAM 75 T 58 za poslovalnico v Ljubljani
- 3 stiskalnico S-10: za poslovalnico v Kočevju, Ljubljani in Kranju,
- bojler za poslovalnico v Ljubljani,
- nadstrešnico pri poslovalnici v Trbovljah,
- paletni voziček EHU 800 za skladišče v Ptujju,
- 30 kontejnerskih košev za poslovalnico v Mariboru in
- mostovno tehtnico ter prizidek k poslovni zgradbi poslovalnice v Novem mestu.

ZAPLETI OKROG NABAVE POSEBNE STISKALNICE

Kadar se želi v delovni proces uvesti novo tehnologijo, nove stroje, vedno je čutili odpor tistih, ki bi z novo tehnologijo, z novimi stroji, imeli neposreden stik. Tako je na primer bilo tudi takrat, ko naj bi v naš delovni proces, kot prvi v Jugoslaviji, uvedli kontejnerski sistem prevoza odpadnega blaga. Dve leti je trajalo, da se je našel prvi poslovodja, ki je bil pripravljen predlagano novost preizkusiti. Odlično se je obnesla in vsem je bilo žal, ker smo dve leti zamudili. Danes si zbiranje in prevoz odpadnega blaga brez kontejnerjev sploh ne moremo zamisliti. Nekako tako je bilo tudi leta 1976, ko smo v Novem mestu postavljali prvo Arnoldovko.

Ko smo pred dvema letoma začeli načrtovati novo poslovalnico v Ljubljani, smo načrtovali tudi novo, modernejšo strojno opremo, med katero so bile vsaj 4 takšne

DLOČITVENAŠEODLOČITVEN

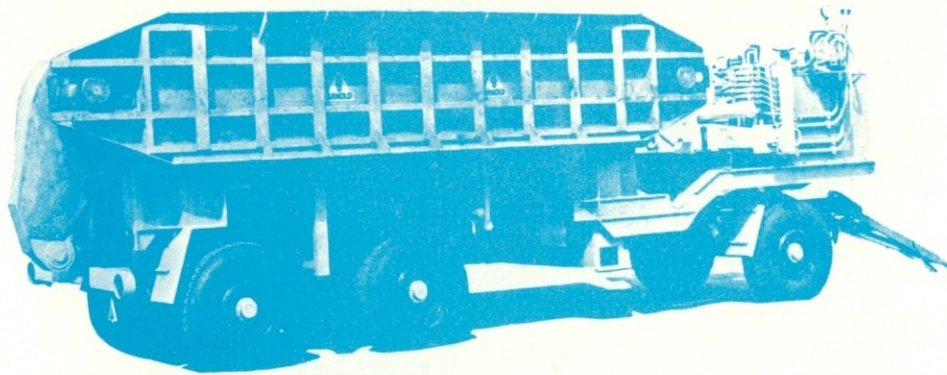
naprave, kakršne še ne poznamo. Te naprave so:

- proizvodna linija za pripravo papirnega vložka,
- stroj za drobitev odpadkov litine iz raznih kovinskih sestavin,
- stroj za razvlaknjenje kablov in
- premična stiskalnica za nepretrdo stiskanje avtomobilskih ohišij in predmetov bele tehnike.

Predlog za nabavo premične stiskalnice je na 14. seji DS TOZD POS, dne 28. oktobra letos, predložila naša komisija za uvoz opreme. Še pred tem strokovnim poročanjem pa je tajnica samoupravljanja, Olga Hafner povedala, da so vsi delni zbori delavcev TOZD POS nabavo premične stiskalnice tipa Arnold soglasno potrdili, razen delnega zbora delavcev vodstva TOZD POS.

V razpravi o tem, je na 14. seji DS TOZD POS, direktor tozda Rafael Kravcar povedal, zakaj se zbor delavcev vodstva tozda ni strinjal z nabavo premične stiskalnice. Rekel je, da je bilo gradivo o tej nabavi zelo pomanjkljivo, da ni vsebovalo osnov za ekonomski izračun upravičenosti nabave, da niso bili navedeni viri financiranja in vpliv te investicije na druge predvidene investicije oziroma na predvideno združevanje sredstev z drugimi delovnimi organizacijami v letu 1983.

Poleg tega je bil mnenja, da preizkus ekonomičnosti nabave te stiskalnice sloni na nekaterih netočnih predpostavkah. Na kraju svoje razprave je predlagal, da se ponovno preveri ekonomski izračun upravičenosti nabave, gradivu za javno razpravo med delavci tozda pa doda še odgovore na zahteve, ki jih vsebuje Zakon o razširjeni reprodukciji.

Premična stiskalnica za stiskanje avtomobilskih ohišij in ohišij predmetov bele tehnike

Janez Ramovš je potem povedal, da se je prvotni izračun upravičenosti nabave nekolikoboljšal zaradi višjih prodajnih cen jeklenih paketov kategorije B-3, še bolj pa poslabšal zaradi podražitve pogonskega goriva stiskalnice (nafte) in zaradi znižanja tečajne vrednosti dinarja (devalvacije).

Za Ramovšem je spregovoril direktor DO Vladimir Kralj, ki je pojasnil, da je glede na naš razvoj takšna oprema nujna in dal izjavo, da sprejema vso moralno in politično odgovornost za upravičenost nabave in zagonskih stroškov vseh omenjenih strojev.

Delavski svet je ob upoštevanju takšne izjave sprejel sklep (delegatka iz vodstva TOZD POS pa je bila proti), da odobri nakup premične stiskalnice (in stroja za lomenje litine) od avstrijskega podjetja Arnold, v skupni vrednosti 22,200.000,00 din (stiskalnica 14,000.000,00 din in lomilec litine 8,200.000,00 din).

Toda zadeva se s tem ni končala, saj se tovariš Kravcar s takim zaključkom glede stiskalnice ni strinjal. Tako je prišlo do izredne seje delavskega sveta TOZD POS, na kateri sta direktor tozda Kravcar in direktor DO Kralj zagovarjala vsak svojo opredelitev, pri čemer je Kralj opozoril tudi na soglasja Slo-

(nadaljevanje na str. 18)

mini intervju

V „DELU“, ki je izšel 1. decembra 1982, smo prebrali članek z naslovom „V CELJU VEDO, DA JE UPORABA ODPAKOV GOSPODARSKA ZADEVA“. Avtor tega članka, Drago Hribar, piše pozitivno o Dinosu in Surovini v Celju, njihovi uspehi pa bi bili še boljši, pravi Hribar, če bi imeli primerno lokacijo. Očitno je bil v Celju razgovor o teh vprašanih. Kdo ga je sklical, kje in zakaj?

Pobudo je dal Komite za družbenoekonomski razvoj (DER) Izvršnega sveta Skupščine občine Celje, sestanek pa je bil 24. novembra 1982, v prostorih občine Celje. Začetni vzrok za ta sestanek je bil gotovo dolgoletno iskanje nove lokacije za naše in Surovinske strani, glavni vzrok pa potreba in želja družbenopolitične skupnosti o posodobitvi in razširitvi zajemanja koristnih in komunalnih odpadkov. Z naše strani sem se tega sestanka udeležil jaz, predstavnik Surovine pa je bil novi direktor njihovega TOZD-a v Celju.

Ste govorili o tem, kje naj bi bila nova lokacija za celjski enoti obeh delovnih organizacij?

Tudi. Nova lokacija naj bi bila v celjski industrijski coni, ki je v vzhodnem Trnovlju. Toda, najprej sva poročala o naši dosednji aktivnosti, uspehih in težavah. V tej razpravi je bilo ugotovljeno, da DINOS Celje deluje v območju celjskega gospodarstva in da se dobro vključuje v vse družbeno organizirane akcije zbiranja odpadkov, tudi manj vrednih. Za TOZD Surovina v Celju pa se je ugotovilo, da deluje v celotni celjski regiji, od Žalca do Krškega in da se zato težje vključuje v tako organizirane akcije.

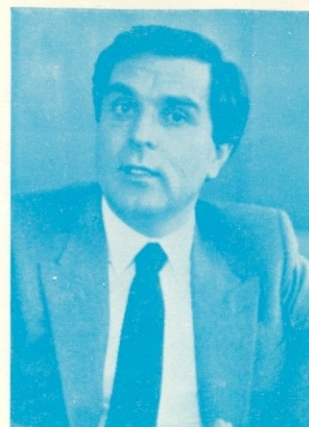
(nadaljevanje s str. 17)

venskih železarn za sofinanciranje nakupa premične stiskalnice in soglasja slovenskih livarn.

Delegati DS TOZD POS so potem ponovno potrdili sklepe, ki so jih v zvezi s tem sprejeli že na redni seji. Ostal je le mučen vtis in neprijetno razmišljanje o tem, kakšne posledice ima lahko takšna razprava o dveh stališčih znotraj TOZD POS oziroma znotraj delovne organizacije.

Po zapisnikih DS povzel in napisal Stane Koman

Z VLADIMIRJEM KRALJEM

Ste govorili kaj o razširitvi oziroma tehnološkem razvoju dejavnosti obeh enot v Celju?

Smo. Dinos in Surovina sta predložila Komiteju za družbenoekonomski razvoj, razvojne programe naše dejavnosti v Celju. Komite za DER je na podlagi teh programov ugotovil, da gre za isto dejavnost, vendar za dve različni razvojni usmeritvi. V zvezi s to ugotovitvijo je IS Skupščine občine sprejel sklep, da hoče biti, prek komiteja za DER, enakopraven član dogovarjanja in usklajevanja med DO DINOS, DO SUROVINA in ŽELEZARNO ŠTORE, vse do potrditve enega ali drugega ali skupnega razvojnega programa za določeno območje zajemanja koristnih odpadkov.

Ste govorili tudi o tako imenovanih komunalnih odpadkih?

Tudi. Občinski upravni organ, Komite za DER bo v okviru že omenjenega sodelovanja pri sprejemanju razvojnih programov, skupno z OZD, ki se v Celju ukvarja s komunalno dejavnostjo, pripravljal razvojni program posebne delovne organizacije za družbene akcije zajemanja odpadnih surovin in za izločevanje uporabnih odpadkov iz celjske komunalne deponije.

Intervjujal
Stane Koman

Del našega skladišča v Dravogradu

MLADINA V DINOSU

O delovanju naše mladinske organizacije, naši delavci niso kaj dosti seznanjeni, zato naj o njej napišem kratko informacijo.

Aktiv OO ZSM DINOS LJUBLJANA je sestavljen iz mladincev, ki so zaposleni na TO Ljubljana, v poslovalnici Kurilniška, v Šentvidu, Kolesijski in DSSS. Članski sestanki mladinske organizacije so povprečno enkrat mesečno. Problem pa se kaže ravno tu, ker je odziv na te članske sestanke izredno slab in največkrat nesklepčen. V letu 1981 je že bil podan predlog, ob navzočnosti predstavnice OK ZSMS, da bi ustanovili dva aktiva s programom dela, ki naj bi bila v sklopu ene OO ZSMS, vsak aktiv pa bi imel svojega predstavnika. Vendar to pri nas glede na lokacijo ne pride v poštev.

Delo v letu 1982 moramo oceniti kritično. Kljub nekaterim uspehom, ki smo jih dosegli z delom, v tem letu nismo zadovoljni. Program dela ni bil v celoti izvršen zaradi neodgovornosti članov. Komisije v celoti svojega dela niso opravile. Neuspeh se je pokazal tudi na področju prostovoljnega mladinskega dela; v letu 1982 se ni nihče udeležil MDA.

Zadovoljiva pa je bila udeležba na raznih izobraževalnih seminarjih in posvetovanjih. Na kongres ZSMS ni bilo odziva. Pohvalimo se lahko le z našimi delovnimi akcijami za zbiranje odpadnih surovin. V letu 1982 smo planirali 4 akcije, toda izvedli smo samo dve. Uspešno je bila izvedena tudi akcija za urejeno okolico naših dveh spominskih kamnov „ob žici okupirane Ljubljane“. Na zadnji seji z dne 8.II.1982 pa smo sprejeli tudi program dela OO ZSM

DINOS za leto 1983, katerega, upamo, bomo bolj uspešno uresničili kot smo ga v letu 1982.

V programu je še vedno poudarjeno vključevanje v stabilizacijska prizadevanja. Prizadevanja bodo osredotočena na izpolnjevanje letnega programa, programa varčevanja in nadaljnje poglobljanje samoupravnih odnosov ter krepitev odgovornosti delavcev. Sodelovali bomo v različnih obravnavah s predlogi in pripombami, predvsem na področju stanovanjske problematike in usmerjenega izboljševanja. Sodelovanje z ostalimi DPO bomo še naprej utrjevali, predvsem pa se bomo zavzemali za uresničevanje programa osnovne organizacije sindikata.

Naloge komisij v preteklem letu bomo pregledali in pripravili nov program dela teh za tekoče leto. Predlagali bomo prizadevne in najaktivnejše mladince za sprejem v OO ZK. Vodili bomo stalno evidenco o tem, če se naši delegati udeležujejo sej delegacij, kamor so izvoljeni. Krepili in razvijali bomo področje prostovoljnega mladinskega dela in izbrali kandidate za udeležbo na mladinskih delovnih akcijah. Veliko pozornost bomo posvetili delovanju mladih delegatov ter njihovemu idejno-političnemu izobraževanju, obiskali bomo politične šole, posvete in seminarje. Naša velika želja je, da bi organizirali srečanje vseh mladincev delovne organizacije DINOS. V letu 1983 bomo organizirali akcije v zbiranju sekundarnih surovin. V zadnjem času se je pri nas zaposlilo nekaj mladih delavcev in te moramo sprjeti v OO ZSMS.

Vse smeri našega delovanja bomo opravljali, kar se da kolektivno, je poudaril se-

Iz letošnje mladinske akcije zbiranja odpadkov starega železa v Ljubljani

dani predsednik OOSMS DINOS, Stupar Stevo, čeprav bodo morale za določena področja največ prispevati imenovane komisije. V ta program pa bodo

prišle še druge teme in naloge, ki se bodo pojavljale med letom v zvezi z našim delom.

S. Rahne

● Zbirali smo papir

Pred kratkim smo se dogovorili, da se bomo lotili kacije zbiranja odpadnega papirja. Da bi bili vsi občani na akcijo opozorjeni, smo po hišah, blokih in stolpnih nalepili plakate s podatki, kdaj bo pri njih akcija in da so k sodelovanju vabljeni vsi. Krajane smo opozorili že nekaj dni prej, tako da so vsi imeli čas pripraviti papir, ga povežati v svežnje in postaviti pred vrata svojih stanovanj. Nato smo bili na vrsti mi, solarji, da ga prepeljemo v šolo.

Z akcijo smo naredili veliko dobrega, za papir pa smo dobili tudi denar, ki ga bomo porabili za ureditev zemljišča ter nasad cvetja in grmičevja okrog šole

NATAŠA PODLESNIK, 6. c
OŠ KAREL DESTOVNIK-KAJUH

Iz glasila SZDL Ljubljana-Moste „NAŠA SKUPNOST“

Glasilo DINOS izdaja DO DINOS Ljubljana, Titova 118, v 750 izvodih.

Glasilo ureja uredniški odbor. Glavni in odgovorni urednik je Stane Mancini. Tehnični urednik Stane Koman.

Oproščeno prometnega davka po pristojnem sklepu 421-1/72.

Tisk: Usenik Edo, prepisovanje in razmnoževanje Ljubljana

Kako nudimo prvo pomoč pri naravnih katastrofah in v vojni ?

Povzetek iz zdravstvene priloge „Železar“

(nadaljevanje iz prejšnje številke)

Ohranitev notranjega okolja se odraža v spremenjenih funkcijah, lokomotorne, kardiovaskularne in metaboličnega sistema. V dobi aklimatizacije pride do morfoloških sprememb, vendar se ob ugodnih klimatskih pogojih delovne sposobnosti povrnejo. Človekovo telo se razmeroma dobro prilagodi, toda le pod pogojem, da je človek telesno in umsko zdrav.

Človek, ki boluje za pljučnim srcem (Cor pulmonale), se na višino nikoli ne more prilagoditi, ker mu še v nižini primanjkuje kisika. Tak človek torej nima obrambnega mehanizma, kadar mu začne primanjkovati kisika. Za naše razmere nas bolj zanima aklimatizacija na prostem kot na vročini. Pri nas ni vroče klime, čeprav se človek lažje prilagodi vročini kot mrazu. Človek v akutnem stanju reagira na mraz s svojimi obrambnimi

mehanizmi zato, da bi ohranil svojo telesno toploto.

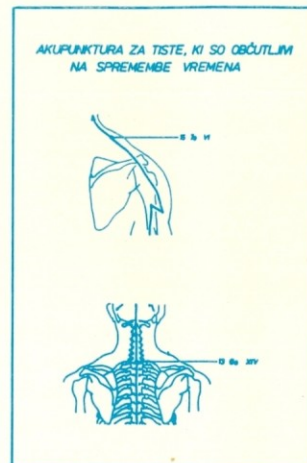
Dalacija pa poneha z jakostjo fizičnega dela. Razlike v adaptaciji pa so najbolj opazne pri starejših osebah, na katere vpliva mraz. Pri arteriosklerotičnih ljudeh je cirkulacija krvi oslABLJENA, ker so žile neelastične.

Aklimatizacijo na višino bi lahko terapevtsko uporabili za vse delavce, ki bolehalo za bronhitisom ali astmo. Ne glede na čistočo višinskega zraka, višina do 2500 m ugodno vpliva na zboljšanje dihanja in krvni obtok.

Aklimacija je dolgotrajno prilagajanje, ki izredno ugodno vpliva na bolnika. Namen aklimatizacije je, da čim bolj obremenimo dihanje, krvni obtok in metabolizem. Na ta način spodbujamo takšna stanja, ko organizem pozitivno odgovarja na dražljaje, nikakor

pa ne v takšnih primerih, ko organizem sploh ne reagira na dražljaje. Lahko rečemo, da na psiho in počutje vsakega človeka vplivajo vremenske razmere. Dobro je vedeti, da ločimo šest vremenskih faz. Vremenske faze so za človeka zdravstvenega pomena, zato bi se morali ozirati tudi nanje in tako preprečiti poslabšanje zdravstvenega in duševnega počutja, boljše kot priporočilo kaj smemo in česa ne smemo. Pri neugodnih vremenskih pogojih moramo spremeniti način težkih telesnih in duševnih obremenitev, kot so potovanja in težaško delo.

Pri spremembi ugodne vremenske faze v neugodno fazo je možno za 20 % več nezgod kot običajno. Neugodne vremenske faze so lahko tudi usodne pri ljudeh, ki bolujejo na srcu, ali če imajo slab krvni obtok. Slabo vreme povzroča glavobole, nevroze, ledvična

obolenja in celo samomore. Nam dosegljiv zdravstveni ukrep pri ljudeh, ki so občutljivi na hitre vremenske spremembe je akupunktura, oziroma akupresura dveh točk, ki sta označeni na skici. Pri akupunkturi zabodemo 1x igle, pri akupresuri pa pritisnemo s palcem na omenjeni točki 3x dnevno po 5–10 ali 15 minut, odvisno od stopnje prizadetosti.

Priledil Lanc

PROŠNJA NI BILA ZAMAN

V prejšnji dvojni številki našega glasila smo na 17. strani objavili dve fotografiji. Ena je bila zelo stara, druga pa povsem nova. Na stari smo prepoznali skladišče v Škofji Loki, med skupino delavcev pa Petra Drinovca, našega upokojenca. Prosili smo vse naše bralce, posebno pa Petra Drinovca, naj nam sporočijo, kar vedo o tej fotografiji in o ljudeh na njej. Naša prošnja ni bila zaman. S pismom izredne vsebine in vse pohvale vredne literarne kakovosti nas je razveselil prav Peter Drinovec.

Njegovo zanimivo sporočilo objavljamo v celoti, istčasno pa se mu zahvaljujemo za dragocen prispevek, s katerim smo „pokukali“ v Dinosovo oziroma Odpadovo zgodovino. Zahvaljujemo pa se mu tudi za želje, izražene na koncu pisma. In še to. Zelo bi nas veselilo, če bi nam Peter poslal še kakšen prispevek, kakršenkoli, saj imamo v glasilu tudi „literarni kotiček“. Tovariš Peter! Tudi mi ti želimo veliko zadovoljstva in zdravja v novem letu 1983!

Uredništvo

Na vaše prijazno povabilo za podrobnejši opis slike, objavljene v 10.–11. številki glasila „DINOS“, vam prav rad sporočim nekaj podatkov, tem bolj, ker se tudi sam rad v mislih večkrat sprehodim po skoraj zaraščenih stezah preteklosti...

Najprej vam moram povedati, da drugi posnetek ni napravljen na istem mestu kot prvi in da lesena zgradba na prvem posnetku danes ne stoji več. Ta zgradba je stala približno 1000 m stran od sedanje, in sicer „Za mlinom“, prav nasproti LTH, le da na drugi strani Sore. O tem se lahko prepričate tudi po drevju, ki ga je na prvi sliki videti izza stavbe, medtem ko na Kmnitniku, kjer stoji nova zgradba, drevja ni bilo nikoli. Tudi nagib strehe je na novi zgradbi bolj strm kot na stari.

Posnetek je poleti 1953 napravil tedanji poslovodja ODPADA v Škofji Loki, Ivan Ogorevec, ki je že pred leti umrl. Originalno sliko v obliki dopisne karte mi je novembra 1953 poslal na Vojno pošto v Postojno, kjer sem bil takrat v pripravljenosti — bilo je ravno tisto zaostreno stanje z Italijo, zaradi Trsta. Seveda jo še danes z vso ljubeznijo hranim. Otroci na sliki so njegovi trije sinovi: Janez, Boris in Blaž. Človek s klobukom ob kabini je neki upokojenec iz Škofje Loke, ki je priložnostno vskočil, kadar je bila sila — njegovega imena se ne spomnim več. Prav tako se ne spomnim več imena delavca na moji levici — bil je zaposlen v skladišču v Škofji Loki. Zadnji v vrsti, obrnjen nekoliko postrani, pa je Ajdnik Jakob, ki živi sedaj v Vogljah, na kabini pa sedita Jože Delavec in Jože Berginc.

Kamion na sliki je bil res star — ameriški vojaški kamion in vozil sem ga ce-

lih osem let poleti in pozimi brez stranskih šip! Lahko si mislite, da mi pozimi v kabini ni bilo prav nič toplo! Pa je bil ta naš ljubi kamion vzdržljiv kot kraški osel! Nalagali smo mu glede na njegovo registrirano nosilnost dvojna bremena in njegova izkoriščenost je bila evidentirana na 105 %, upoštevajoč seveda tudi prazne kilometre! Leta 1952 smo v Logatcu nakladali z njega na vagon 5000 kg težke kose razrezanih bunkerjev — brez nakladalne rampe! Potrebno je bilo zvrhano mero iznajdljivosti, taktike in manevriranja s kamionom, ampak — uspeli smo pa le! Takrat namreč še nismo poznali besed: tega pa ne moremo!

Bil pa je tudi okreten in gibčen kakor mačka! Spomladi 1954 sem vozil iz Kamnoloma v Kokri odpadno železje. Ozka pot do kamnoloma, namenjena le kmečkim vozovom, je bila od dežja razmehčana in pri povratku se je pod naloženim kamionom udrila. Prevrnil se je po strmeh napisu, se dvakrat obrnil — in obstal spodaj na kolesih! Jaz sem seveda še pred njegovo akrobacijo izskočil, sicer vam verjetno danes ne bi mogel tole pisati!

A vendar — so bili to lepi časi! Bili smo mladi, zdravi, navdušeni in delaželnji! Kadar koli mi misli gredo vasovat v preteklost, me obide rahla, otožna nostalgija... Čeprav je seveda res, da iz srca želim vsem vašim šoferjem, da bi nikoli nobenemu ne bilo treba voziti kamiona brez šip! Posebno ne pozimi!

S to in še drugimi pri srčnimi željami vam želim veliko delovnih in osebnih uspehov in vas tovariško pozdravljam!

Srečno Novo leto 1983!

Peter Drinovec

Ob robu

Vsak košček papirja

Na novi Pobreški cesti je včeraj zjutraj ob pol osmih ležal velik kos kartona — prav sredi ceste. Nekateri vozniki so se ga izogibali, ga tu' inili, z' vozil' anj, skr' ir

ŠE ENKRAT...

Po objavi te novice v prejšnji številki našega glasila, v kateri je pisalo, da je neki šofer našega kamiona na Pobreški cesti v Mariboru ustavil svoj kamion, pobral s ceste večji kos kartona in ga vrgel na kamion (to je bilo objavljeno in pohvaljeno v mariborskem časopisu „VEČER“) smo dobili nekaj pripomb, da novica ni popolna, ker nismo ugotovili kateri šofer je to bil.

Seveda smo šli potem takoj na pozivedovanje. Telefoniralo smo na našo poslovalnico v Mariboru in veste koga smo povsem slučajno dobili pri telefonu? Prav šoferja za katerega smo želeli zvedeti ime in priimek. O tistem dogodku nam je povedal naslednje:

Jaz sem ustavil kamion, papir pa je pobral moj spremljevalec in ne jaz.

Skromnost je lepa čednost smo si mislili in se ob enem zavedali, da spremljevalec ne bi mogel s kamiona, če ga šofer ne bi ustavil.

Potem nam je povedal, da sta takrat peljala neko odpadno blago k Surovini na Verkoviško ulico.

Prosili smo ga, da naj pove, kako se pišeta.

Šofer se piše Alojz Kajdič in je že 8 let pri nas. Stanuje v Spodnjem Dobrenju, ki je med Šentiljem in Mariborom. Njegov spremljevalec, skladiščni delavec pa se piše DANILO HEBL. Pri nas dela 3 leta, stanuje pa v Rutah.

Oba, Kajdič in Hebl zaslužita pohvalo za vzgljedno dejanje, nepomembno po vrednosti, toda dragoceno za javnost in ugled naše delovne organizacije.

S.K.

O DELU, VSEBINI IN STROŠKIH

Delo pri urejanju in izdajanju našega glasila se odvija na osnovi Pravilnika o urejanju izdajateljskih razmerij in o izdajanju glasila, ki ga je po predhodni obravnavi dne 28.6.1979 sprejel delavski svet DO, in po določilih AKCIJSKEGA DOGOVORA o obveščanju v združenem delu, ki je bil sprejet na tretjem srečanju odgovornih oseb za obveščanje v združenem delu in 19. novembra 1980 potrdil Republiški svet Zveze sindikatov Slovenije – Odbor za obveščanje in politično propagando.

Po tem DOGOVORU uredništvo glasila odgovarja Odboru za obveščanje Sindikalne konference delovne organizacije in prek njega izdajatelju glasila, Sindikalni konferenci DO. Odgovorna urednika na predlog Sindikalne konference DO imenuje delavski svet DO zato, ker je po Zakonu o tisku tudi pred sodiščem odgovoren za vsebino prispevkov objavljenih v glasilu. Medtem, ko je odbor za obveščanje delegatsko sestavljen pa uredništvo ni. Sestavljajo ga delavci, ki so za obveščanje zadolženi po statutu DO in TOZD ali po opisu svojih del in nalog ter drugi sodelavci, ki sodelujejo v procesu obveščanja. Sedanje uredništvo je imenoval naš Odbor za obveščanje, za glavnega oziroma odgovornega urednika pa je delavski svet DO ponovno imenoval na 7. seji, dne 9.12.1980, Staneta Mancinija.

GLASILO DINOS izhaja v 750 izvodih. Prejemajo ga vsi delavci in upokojenci naše delovne organizacije ter nekatere občinske in druge organizacije, brezplačno. Upokojencem pošiljamo glasilo po pošti.

Leta 1981 smo izdali 9 števil, v letu 1982 pa 12, s tem, da je bila ena dvojna. Cilj uredništva je, da glasilo izide vsak mesec.

Članke objavljene v letu 1981 in 82 smo pri pregledu razvrstili na naslednje skupine in podskupine.

(za leto 1982 samo v 11. številkah)

T e m a

	člankov v vseh 9-tih številkah leta 1981	člankov v vseh 11-tih številkah 1982
a) O družbenoekonomskem položaju naše DO in stroke	49	42
– o celotnem poslovanju in o materialno-finančnem položaju	8	7
– o problemih izpolnjevanja planov	1	3
– o stroki – in razni strokov. članki	5	9
– o pridobivanju in razpolaganju dohodka in rezultatih združevanja	2	1
– o naši dejavnosti	12	6
– o problemih dela in poslovanja	8	4
– tekoče aktualnosti poslovanja	13	12
b) O vprašanjih, ki zadevajo položaj, pravice, obveznosti in odgovornosti delavcev v naši delovni organizaciji	13	5
– o obveznostih in odgovornostih	1	2
– o stanovanjskih vprašanjih	3	–
– o urejanju medsebojnih razmerij	2	1
– o inovacijah in racionalizacijah	–	2
– o izobraževanju	3	–
– o organiziranem izvrševanju funkcij odločanja in delegatskih razmerjih	4	–
c) O delu in poslovanju posameznih organizacijskih enot TOZD, DSSS in posameznih delov	48	28
– o delu in izvrševanju sklepov samoupravnih organov	19	3
– razni intervjuji	14	17
– razne reportaže	4	4
– drugi o nas	11	4
d) O življenju in delu ožje in širše družbenopolitične skupnosti	71	72
– o delu sindikata	14	10
– o delu zveze komunistov	5	15
– o delu zveze mladine	6	3
– o splošni ljudski obrambi in družbeni samozaščiti	5	11
– o splošnih aktualnih družbenopolitičnih vprašanjih	19	20
– o kulturi, rekreaciji in športu naših delavcev	22	13

V letu 1981 smo 9 številik izdali na 200 straneh, na katerih smo objavili 235 različnih člankov in novic ter 232 črno-belih in 7 barvnih slik (na slavnostnem ovitku ob 35-letnici naše delovne organizacije). V letu 1982 pa smo do 29.

novembra izdali 9 številik in eno dvojno, torej 11 številik. Na 196 straneh sta bila 202 različna pismena prispevka in 252 slik. Če k letu 1982 prištejemo še to številko smo letos izdali 12 številik, na 224 straneh z 245 pismenimi prispevki in 269 slikami.

Pomemben napredek v letu 1982 je v tem, ker je glasilo, razen meseca oktobra, izšlo vsak mesec, zaradi česar so bili prispevki manj zastareli kot preteklo leto. Sprotno obveščanje pa je eno najvažnejših načel informiranja.

PREGLED STROŠKOV

Pregled stroškov za izdajanje našega glasila zajema leto 1981, leto 1982 pa samo do 30.9.1982, torej le za 8 letošnjih številik. Ker to ni primerljivo, so podatki analizirani tudi na eno številko in zato med seboj primerljivi.

STROŠKI ZA GLASILO V LETU 1981 IN DO 30. 9. 1982 SO NASLEDNJI:

Struktura	let		Struktura stroškov		Stroški na 1 številko		
	1981	1982	1981	1982	1981 = 9 št.	1982 = 8 št.	Indeks
1. — avtor. honorarji s prispevki DSSS	185.429,95	199.046,35	—	—	—	—	—
— avtor. honorarji TOZD POS	10.182,90	8.250,15					
— avtor. honorarji s prispevki TOZD RET	5.050,60	2.096,70					
Skupaj:	200.663,45	209.393,20	30,8	33,6	22.295,90	26.549,15	1,19
2. Nagrade za križanke	2.000,00	3.000,00	0,4	0,5	222,00	375,00	1,68
2. Potni stroški in dnevnice	15.940,90	12.215,80	2,5	2,0	1.771,00	1.527,00	1,86
4. Izdelava glasila, tiskanje, izdelava fotolitov	401.353,00	354.890,00	61,7	56,9	44.594,00	44.361,00	0,99
5. Poraba papirja	30.350,45	43.748,65	4,6	7,0	3.372,00	5.468,00	1,62
6. Ovitek — barvni pri slav. številki Paralele	46.237,50	—	—	—	5.137,00	—	—
Skupaj:	696.545,30	623.247,65	100,0	100,0	77.393,90	77.905,95	1,006
Stroški — primerljivi: (brez ovitka slavnost. številke)	650.030,78	623.247,65	—	—	72.225,64	77.905,95	1,078
Stroški ene številke					96,30	103,85	1,078

Iz tega pregleda je razvidno, da najvišji strošek predstavlja izdelava, tiskanje glasila, enkrat več kot avtorski honorarji. Precejšen strošek predstavlja tudi papir na katerem tiskamo glasilo.

ZAKLJUČNA PRIPOMBA IN PREDLOG

To poročilo je narejeno zato, ker je izvršni odbor sindikalne organizacije DSSS ob analizi stroškov polletnega obračuna imel pripombe na stroške in vsebino glasila, o čemer smo v glasilu že pisali.

Poleg tega ima uredništvo obveznost, da vsako leto izdela poročilo o delu in stroških, kar je bilo doslej v skromnejši obliki vsebovano v letnih poslovnih poročilih ob zaključnem računu.

To nekoliko bolj izčrpno poročilo naj služi vsem bralcem našega glasila za presojo o tem, ali naše glasilo svojo vlogo v redu opravlja, članom Odbora za obveščanje pa nam služi zato, da v imenu delegatov povedo svoje mnenje o glasilu, ne nazadnje tudi zato, da bi se obveščanje v naši delovni organizaciji še izboljšalo.

ČLANI ODBORA ZA OBVEŠČANJE

IVAN PERNEL, delegat organizacij ZK TOZD POS

SLAVKO LUZAR, delegat DS TOZD POS

JOŽICA KURALT, delegatska sindikalne organizacije PE Ljubljana TOZD POS

OLGA IRGL, delegatka dinosove organizacije ZSMS v Ljubljani

RADOS UKMAR, delegat sindikalne organizacije TO Ljubljana, TOZD RET

BOJANA OMAHEN, delegatka DS TOZD RET

ANA JANIČ, delegatka sindikalne organizacije TO Ljubljana TOZD RET

ALENKA BAJŽELJ, delegatka DS DSSS

JANEZ RAMOVŠ, delegat sindikalne organizacije DSSS.

Ko bodo deleganti, to je člani osnovne organizacije ZK, izvršnih odborov sindikalnih organizacij in organizacije ZSMS ter delavskih svetov razpravljali o našem glasilu, naj članom Odbora za obveščanje, ki niso več člani izvršnih odborov ali delavskih svetov dajo pooblastilo, da so še naprej njihovi delegati v odboru ali pa naj izvolijo nove.

(nadaljevanje na str. 24)

e) Ostala vsebina	54	54
— o glasilu in obveščanja nasploh	14	9
— razne objave in članki	30	26
— pisma bralcev	10	12
— razni literarni prispevki	—	7

ČLANI UREDNIŠTVA GLASILA

STANE MANCINI, glavni in odgovorni urednik
 STANE KOMAN, tehnični urednik
 CVETA MEDEN, tajnica uredništva
 RAFAEL KRAVCAR, član uredništva
 STANE PESJAK, član uredništva
 JANEZ RAMOVŠ, član uredništva
 TONE PLEŠEC, član uredništva

DOPISNIKI – ČLANI NAŠE DOPISNIŠKE MREŽE

Po sklepu uredništva glasila so člani dopisniške mreže vsi, katerim v dveh letih objavimo vsaj tri njihove prispevke. Po tem sklepu so sedaj člani naše dopisniške mreže, to je dopisniki našega glasila naslednji:

JOŽE ERŽEN iz Jesenic,
 ANTON GOLJA iz TOZD POS
 FRANC GOGALA iz DSSS
 DANILO JANČIČ iz TOZD POS
 STANE KOMAN, upokojenec
 VLADIMIR KRALJ iz DSSS
 RAFAEL KRAVCAR iz TOZD POS
 STANE MANCINI iz DSSS
 STANISLAV PESJAK iz TOZD RET
 IVAN PETERNEL iz Škofje Loke
 ANTON PLEŠEC iz DSSS
 FRANCKA PROSENC, upokojenka
 SONJA RAHNE iz DSSS
 JANEZ RAMOVŠ iz DSSS
 ANDREJ VIRŠČEK iz TOZD POS

DOPISUJTE!

VIŠINA AVTORSKIH HONORARJEV

Na osnovi 14. člena Pravilnika o urejanju, izdajateljskih razmerjih in izdajanju glasila DINOS, se avtorski honorarji za prispevke vsako leto povečajo za tolikšen odstotek, za kolikor se je preteklo leto povečal čisti osebni dohodek na delavca v naši delovni organizaciji.

Letošnji avtorski honorarji so takšni:

- za izvirni članek, komentar, kritičen zapis, strokovni članek in za prispevke podobne vsebine je avtorski honorar za eno tipkano stran (30 vrstic) – 274,00 din
- za reportažo, intervju in podobne prispevke – 253,00 din
- za poročilo o nečem, za prirejeno poročilo, ki v izvirniku ni bilo namenjeno glasilu in podobne prispevke – 217,00 din
- za fotografijo objavljeno na prvi strani glasila – 308,00 din
- za fotografijo, ki ima umetniško kvaliteto – 253,00 din
- za fotoportret – 61,00 din

- za ostale fotografije – 153,00 din
- za risbo – 185,00 din
- za grafikon – 61,00 din
- za izvirne enigmatične in aforizme – 108,00 din
- za kvadrater v križanki 4,50 din

Vsi navedeni honorarji so v neto zneskih.

Poleg teh avtorskih honorarjev, dobita honorar za delo v uredništvu tudi odgovorni urednik in tajnica uredništva, tehnični urednik pa dobi avtorski honorar za oblikovanje glasila na podlagi pogodbe z Avtorsko agencijo, ki Dinosu izstavlja račune po vsaki izišli številki.

KAJ DELATA UREDNIKA?

Glaniv in odgovorni urednik predvsem:

- sklicuje in vodi seje uredništva,
- deli skrb s tehničnim urednikom, da dopisniki in pisci pravočasno pošljejo svoje prispevke,
- opravi vsebinski pregled vseh prispevkov, ki gredo v tisk,
- skrbi, da vsi katerim je glasilo namenjeno, le tega dobijo,

– pripravlja poročila in analize o delu uredništva, o vsebini in stroških glasila.

Tehnični urednik predvsem:

- daje pobude za seje uredništva,
- zbira in urgira prispevke za posamezno številko,
- skrbi za zadostno število foto-prispevkov,
- skrbi za kratka sporočila, tako imenovana mašila, s katerimi zapolnjuje posamezno stran glasila
- ,skrbi za prispevke s katerimi se glasilo vključuje v aktualna republiška in zvezna družbenopolitična dogajanja,
- opravi lektorsko delo na vseh prispevkih (popravlja besedila, če je potrebno, da teksti lepo tečejo in da so jasni)
- odbira tujke, katere lahko brez škode za vsebino prispevka zamenja s slovenskimi izrazi
- kompletira gradivo za vsako številko in ga daje v pregled odgovornemu uredniku
- odnaša gradivo v tiskarno in daje navodila, kako naj tiskajo posamezne prispevke in slike (velikost in

(nadaljevanje na str. 27)

PISMO REZKE ŽNIDAR

SPOŠTOVANI

Zahvaljujem se vam, ker mi redno pošiljate „GLASILO“, katerega z veseljem preberem. Čeprav sem že dolgo upokojena, še vedno rada slišim kaj od „Dinosa“, saj sem živela s kranjskim „Odpadom“ skoraj 28 let.

Slika, ki vam jo pošiljam, je nejasna, a mislim, da je na njej Ferdo Komac, Peter Drinovec in delavec iz Sv Duha, za katerega sem pozabila, kako se piše. Na sliki je prvi kranjski Odpadov kamion Šeurolet, ki je veliko prevozil in nas tudi peljal na izlet v Crikvenico. Tam smo prvič videli naše lepo morje.

Na priloženi sliki prejšnjega starega (Odpada) DINOSA je videti, kako so ročno nakladali kamione. Veliko bi vam še lahko opisala, kako se je iz nič razvijal kranjski „Dinos“ vse do danes, ko imamo dobro in lepo poslovalnico.

Vsem uslužbencem in delavcem „Dinosa“, iz vse Slovenije, pošiljam lepe pozdrave in jim želim v novem letu 1983 mnogo uspehov.

S pozdravom
Rezka Žnidar

P.S.

Oprostite moji slabi pisavi, ker mi zdravje in živci ne dopuščajo boljše. Prosim tudi, če mi vrnete sliko, ker imam samo to.

Tovarišica Rezka!

Izredno smo zadovoljni, ker si nam kljub nič kaj dobremu zdravju poslala „zgodovinsko“ sliko starega skladišča v Kanju, v bližini kolodvora. Želimo ti boljše zdravje in veliko zadovoljstva v novem letu 1983. Vaša pisava, tovarišica Rezka, pa je čisto v redu in če boste zmogla, nam le še kaj opišite iz časov, ko ste bila še aktivna delavka. In še to. Mi na sliki vidimo samo enega delavca. Ali imate morda še kakšno drugo fotografijo iz tistih časov pa ste jo zamenjali s to?

Uredništvo

Stara fotografija, ki nam jo je poslala Rezka Žnidar

KAKO DELUJE PREMIČNA STISKALNICA TIPA ARNOLD?

Premična stiskalnica velikih lahkih jeklenih odpadkov je namenjena stiskanju ohišij opuščeni avtomobilov, izdelkov bele tehnike in podobnih predmetov. Takšne predmete stisne zato, da jih gre čim več na prevozna sredstva s katerimi se jih zaradi nadaljnje predelave prepelje k nepremičnim stiskalnicam tipa Arnold. Tako imamo mi v Mariboru, Ljubljani in Novem mestu.

Z Arnoldovkami se potem posamezne kose po potrebi odrezuje in stiska v pakete, kasneje, ko bi postala ekonomsko upravičena nabava posebne proizvodne linije za pripravo jeklenega vložka („šreder“ naprava) pa bi na pol stisnjena ohišja predelali v jekleni vložek s pomočjo takšne linije.

V omenjeno premično stiskalnico gre ohišje celega avtomobila. Ohišje predvsem splošči in mu tako občutno zmanjša obseg. Tako sploščenih ohišij se lahko toliko naloži na kamion, da je njegova nosilnost polno izkoriščena. Ohišij ne stisne do kraja tudi zato, da jih pokrov nepremične Arnoldovke lahko po potrebi odreže oziroma zato, dajih bo „šreder“ naprava lahko predelala v jeklen vložek.

Premična stiskalnica je robusten podolgovat stroja na šestih kolesih.

ŽREBANJE KRIŽANKE 29. NOVEMBER ŠT. 115

Žrebanje križanke št. 115 je bilo v četrtek 16. decembra 1982. Tričlanska komisija je ugotovila, da je prišlo na uredništvo 23 rešitev, med katerimi je bilo 10 pravih. Komisija je z veseljem ugotovila, da sta bila med reševalci najmanj dva upokojenca, in sicer naš že znani reševalec križank, Peter Drinovec iz Kokrice in Jože Horvat iz Pečarovcev, ki je menda prvič poslal rešeno križanko na naše uredništvo. Žal, nista bila izžrebana. Tovariš Horvat, le s korajžo, morda pa bo drugič več sreče. Eden od reševalcev pa je rešeno križanko poslal brez naslova. Po poštni štampiljki na kuverti smo ugotovili, da je iz Ljubljane. Da pa temu reševalcu ne bo preveč hudo, sporočamo, da je pri reševanju napravil najmanj dve napaki in zato v nobenem primeru ne bi mogel biti med nagrajenci.

Srečni nagrajenci, ki dobijo po 100,00 din so:

JOŽE MLAKAR – KRANJ
SERAFINA KRASSNIG – DSSS
STANKA ZAJEC – DSSS
TODE KRAGULJ – LJUBLJANA
ANA LOBEWEIN – DSSS
OLGA HAFNER – DSSS
JURE GRAJZAR – KRANJ
MILOŠ GRAJZAR – KRANJ
MARIJA GARIČ – DSSS
SONJA JERAJ – DSSS

Č E S T I T A M O !

PRAVILNA REŠITEV NAGRADNE KRIŽANKE ŠT. 115

MARATONEC OMETOVINA TOMAN NEP ONI
SARI PRAZNIK GN NAKLADALNIK STARA
GORA OS AJA TERANOVA BLITVA ALI OREL
REA EČ REM DOJITEV RETI OMAKA UZANCE
AKIS ŽENA IGALO NOČ RT EH KARO AMBAsADOR
LARINKS REZKA ELA ENA KALO OROŽEN
ZINKA ASAM VIK OKER OVIRA RJAZAN
ARONDIRANJE NERO VALJ GAUDA LAK
PIERO SNAŽILO OT ANATOLE IT REDNIK
SEJICA KRETA TNALA

Krepko tiskane besede so bile največkrat napačne

PONOVRNO 18 NAGRAD PO 100,00 DIN

Ker nam je od križanke 29. november ostalo 8 nagrad, bomo tudi za pravilne rešitve novoletne križanke (št. 116) razdelili 18 nagrad po 100,00 din. Rešitve pošljite do vključno 15. januarja 1983.

Dinosavrusova torba bo splesnila ali pa se bodo v njej zaredile miši, tako malo jo uporabljamo. Če si že ne morete, dragi bralci, ničesar takega domisliti, kar bi spadalo v torbo, potem se vsaj ponorčujte ali spotaknite ob tisto kar slabega ali nepravilnega objavimo v našem glasilu.

V zadnji dvojni številki smo objavili fotografijo, ki predstavlja del opreme nove linije z imenom TE-MAFA, ki jo bo imel ljubljanski tekstilni obrat. Objavljena fotografija pa je bila postavljena narobe. Ta napaka, ki jo je zakrivil delavec tiskarne, bi lahko dala duhovite domislice o usodi omenjene linije.

Na tisto kar boste napisali za Dinosavrusovo torbo se ni treba, če nočete, podpisati, čeprav bi nam bilo ljubše, če bi se. Zagotavljamo pa vam, da piscev anonimk namenjenih naši torbi ne bomo imeli za slabe ljudi, kot so to taki anonimci o kakršnih piše avtor prispevka v tem glasilu z naslovom ANONIMKE.

Če se bo kdo le spozabil in želel z anonimko napraviti „dar mar“, bomo tako anonimko kar pustili v torbi in ne bo zagledala „luči sveta“ v našem glasilu.

Eno „hečno“ pa smo le našli v torbi. Nekdo je ugotovil, da se s preveč resnimi stvarmi „hecamo“. V prejšnji številki smo objavili, kako se pri nas na eni poslovalnici pride do telefona, izven delovnega časa. Greš k vratarju, piše v glasilu, odpreš posebno kuverto v kateri je ključ od pisarne in v manj kot eni minuti je mogoče priti do telefona v pisarni.

„Brihtna“ napoved, pravi naš anonimec, kajti v sili res lahko na takšen način prideš do telefona, toda nič dlje. Telefonirati namreč ne moreš, ker so številčnice na telefonih zaklenjene s posebnimi ključavnicami. In če bi radi poklicali gasilce, ker v skladišču gori, bo skladišče verjetno zgorelo. To pa ni več „hec“.

Vas pozdravlja

Vaš Dinosavrus

DEDEK MRAZ

DRAGI BRALCI

Gotovo je vaše malčke obiskal Dedek Mraz. Sporočite našemu uredništvu, kako ste to lepo navado organizirali ali doživeli. Kako ste bili s prihodom Dedka Mraza zadovoljni ali nezadovoljni vi, in kako vaši malčki.

Imate iz obdaritve kakšno sliko? Prosimo, pošljite nam jo za objavo v glasilu. Gotovo vam jo bomo vrnili.

Že v naprej lepa hvala!

Uredništvo

Iz Pavlihe

(nadaljevanje s str. 26)

oblika črk, velikost slik in naslovov, barvo tiska), – po prvem odtisu gradiva, z izrezanimi odtisi člankov in slik lastnoročno izdelata tako imenovano ogledalo posamezne strani in tako dokončno oblikuje izgled glasila – skrbi, da tiskarna v roku opravi svoje delo.

TAJNICA UREDNIŠTVA vodi in piše zapisnike seje uredništva, po naročilu urgira, da zadolženi pisci pravočasno napišejo svoje članke; korigira (popravlja slovnične napake) prispevkov pripravljenih za tisk; prepisuje prispevke napisane v rokopisu in tiste, ki jih redaktor zelo – popravi, vodi evidenco prejemnikov glasila; pripravi, kuvertira, glasila za pošto pošiljko.

(Uredništvo glasila in P.K.)

KAKO PIŠEMO ZAPISNIKE?

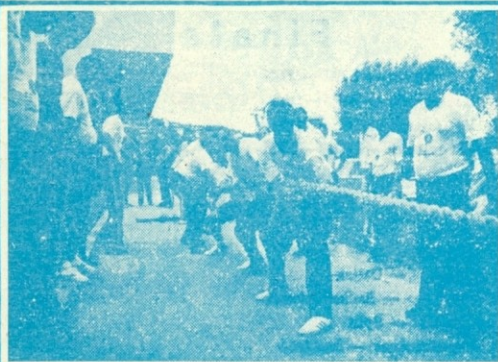
Sklep štev. 317/III:

DS potrjuje in sprejema informacijo o nabavi paletnika.

Kratko in jasno, za vse in vsakogar, za danes in jutri! Ali ne?

Da ne bo nesporazuma. V obrazložitvi tega sklepa je napisano samo to: „Informacijo o nabavi paletnika je podal tov. Golja.

**SPODNJA
KRIŽANKA
NI
NAGRADNA!**

DINOS	TROPSKI LES	NALOŽENO DELO	STAROGRS PESNIK	MESTO OB JILU Z VELIKIM JEZOM	IT. MESTO OB JADRANU	ŠIRNA RUSKA RAVAN	TROPSKA TRAVHATA POVRŠINA	URBANČIČ NATAŠA	POGANI, AJDJE	GORILNI PLIN
1				ANTON VRATUSA						
POGAJANJE ZA CENO KMETIJSKO SKROPIVO										POSITEJ, OBRADOVIČ RAZPROS- TRTO ŽITO
POSKOČNOST, ŽIVAHNOST	NALITE	LEPOTA, PRELEST	GERMANSKI OREL	KOPICA SLAME	RUSKO Ž. IME	ZOLAJEV ROMAN PEVSKI ZBOR			ŠOPEK PO JAPONSKO	DELAVEC V LIVARNI
INKOVSKI POGLAVAR				PREBIVALKA NA RAVNEM CIVKASTA KRAVA			POLITIČNO ZATOČIŠČE			
STARA ARABSKA PLEMEHA				ANTON OCVIRK KOTVA, SIDRO		VRSTA MESJE JUHE	Z ZRAKOM POLNJENO PLOVILO	SMUCI - V SKALNARSTVO IVO ROBIČ		
SKEMALEC IN NOVILAR NAŠE TY (RUDI)				ZDRO- BITEV NERED PALIKA						
DIVJA MAČKA			RUDNIK V BOSNI TISINA, POKOJ			ZLOČINEC, LOPOV VOJASKA ENOTA				
BLAZINJAK DIVAN				KONJENIK PRI TAROKU 25. IN 6. CRKA				DEPARTMA V I. FRANCIZI ZAGAR STANE		
DELI TENIŠKE IGRE				M. IME (JOŽEF)		PRESEDNIK SLOV. SINDIKATOV (MARTIAR)				
SKOV, TVARIHA				PLAN RUSKE STRANKE S KRATICO SR		SWANDI- NAVSKA DRŽAVA				

Spodnja križanka ni nagradna!

